

ΣΧΕΔΙΟ ΝΟΜΟΥ ΤΟΥ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΥ ΕΣΩΤΕΡΙΚΩΝ
«Νέο πλαίσιο για την ευζωία των ζώων συντροφιάς - Πρόγραμμα “ΑΡΓΟΣ”»

ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ	
ΜΕΡΟΣ Α΄ : ΠΛΑΙΣΙΟ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΥΖΩΙΑ ΤΩΝ ΖΩΩΝ ΣΥΝΤΡΟΦΙΑΣ - ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ «ΑΡΓΟΣ»	
Άρθρο 1	Σκοπός - Αντικείμενο
Άρθρο 2	Ορισμοί
Άρθρο 3	Αρμόδιες αρχές
Άρθρο 4	Εθνικό Μητρώο Ζώων Συντροφιάς (ΕΜΖΣ)
Άρθρο 5	Υποχρεώσεις ιδιοκτήτη δεσποζόμενου ζώου συντροφιάς
Άρθρο 6	Εκτροφή, αναπαραγωγή και εμπορία ζώων συντροφιάς
Άρθρο 7	Αρμοδιότητες και υποχρεώσεις των Δήμων
Άρθρο 8	Χρηματοδότηση των δήμων - Πρόγραμμα Άργος
Άρθρο 9	Υιοθεσία αδέσποτων ζώων συντροφιάς
Άρθρο 10	Μετακίνηση και μεταφορά ζώων συντροφιάς – Εμπόριο σκύλων και γατών
Άρθρο 11	Διοργάνωση εκθέσεων με ζώα συντροφιάς (σκύλοι, γάτες)
Άρθρο 12	Διατήρηση ζώων συντροφιάς σε κατοικίες
Άρθρο 13	Αποτροπή πρόσβασης αδέσποτων ζώων συντροφιάς σε απορρίμματα
Άρθρο 14	Απαγόρευση συμμετοχής ζώων σε κάθε είδους θεάματα και άλλες συναφείς δραστηριότητες
Άρθρο 15	Διατήρηση ζώων σε ειδικές εγκαταστάσεις
Άρθρο 16	Κακοποίηση των ζώων
Άρθρο 17	Κατάρτιση και εφαρμογή προγραμμάτων πρόληψης και καταπολέμησης ζωνοόσων
Άρθρο 18	Αντιμετώπιση λεισμανίωσης
Άρθρο 19	Εκπαίδευση, επιμόρφωση και προαγωγή της φιλοζωίας
Άρθρο 20	Συμπληρωματικές διατάξεις προστασίας των ζώων
Άρθρο 21	Ποινικές κυρώσεις
Άρθρο 22	Διοικητικές κυρώσεις
Άρθρο 23	Καταφύγια
Άρθρο 24	Ίδρυση και λειτουργία περιφραγμένων πάρκων σκύλων
Άρθρο 25	Σκύλοι βοήθειας και ζώα θεραπείας
Άρθρο 26	Περισυλλογή, ταφή και αποτέφρωση νεκρών ζώων συντροφιάς
Άρθρο 27	Πρόσβαση σε παραλίες
Άρθρο 28	Μητρώο Παραβατών
Άρθρο 29	Κίνητρα για τη σήμανση, τη στείρωση και την υιοθεσία σκύλων και γατών
Άρθρο 30	Αρμοδιότητα Συνηγόρου του Πολίτη
Άρθρο 31	Πιστοποίηση επαγγελματικής επάρκειας εκπαιδευτών σκύλων
Άρθρο 32	Εκπαίδευση Σωμάτων Ασφαλείας
Άρθρο 33	Ειδική Επιτροπή Παρακολούθησης
Άρθρο 34	Υπεύθυνος για θέματα ζώων συντροφιάς - Διαδικασία τροποποίησης του Οργανισμού της Εσωτερικής Υπηρεσίας των δήμων
Άρθρο 35	Βασικοί Δείκτες Απόδοσης

Άρθρο 36	Αναφορά περιστατικών κακοποίησης ζώων
Άρθρο 37	Επιχορήγηση φιλοζωικών σωματείων και φιλοζωικών οργανώσεων μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα
Άρθρο 38	Αξιολόγηση εφαρμογής
ΜΕΡΟΣ Β΄: ΕΞΟΥΣΙΟΔΟΤΙΚΕΣ, ΜΕΤΑΒΑΤΙΚΕΣ, ΤΕΛΙΚΕΣ ΚΑΙ ΚΑΤΑΡΓΟΥΜΕΝΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ	
Άρθρο 39	Εξουσιοδοτικές διατάξεις
Άρθρο 40	Μεταβατικές διατάξεις
Άρθρο 41	Τελικές και καταργούμενες διατάξεις
ΜΕΡΟΣ Γ΄: ΕΝΑΡΞΗ ΙΣΧΥΟΣ	
Άρθρο 42	Έναρξη ισχύος

Άρθρο 1

Σκοπός - Αντικείμενο

Σκοπός του παρόντος είναι η ενίσχυση της υπεύθυνης ιδιοκτησίας των ζώων συντροφιάς, η θέσπιση σαφούς και συνεκτικού κανονιστικού πλαισίου για τη διαχείριση των αδέσποτων ζώων συντροφιάς και στρατηγικής για τη δραστική μείωση του αριθμού τους μέσω προγραμμάτων υιοθεσίας, με απαρέγκλιτη τήρηση των κανόνων ευζωίας των ζώων.

Άρθρο 2

Ορισμοί

Για τους σκοπούς του παρόντος νοούνται:

1. «Ζώο»: κάθε έμβιος οργανισμός, που συναισθάνεται και κινείται σε ξηρά, αέρα και θάλασσα ή οποιοδήποτε άλλο υδατικό οικοσύστημα ή υγροβιότοπο.
2. «Ευζωία»: η φυσική και η ψυχική κατάσταση του ζώου σε σχέση με τις συνθήκες στις οποίες διαβιεί και πεθαίνει. Ένα ζώο ζει σε συνθήκες ευζωίας εάν: (α) είναι υγιές, σε άνετο **περιβάλλον**, ~~καλά διατροφόμενο~~ **διατρέφεται σωστά** και **είναι** ασφαλές, (β) δεν υποφέρει από καμία δυσάρεστη κατάσταση, όπως πόνο, φόβο και αγωνία και (γ) είναι ικανό να εκφράζει συμπεριφορές, οι οποίες είναι σημαντικές για την καλή φυσική και ψυχική του κατάσταση. Οι κανόνες ευζωίας των ζώων διασφαλίζουν τις ακόλουθες αρχές:
  - i. Ελευθερία από την πείνα και τη δίψα, με πρόσβαση σε τροφή και νερό, κατάλληλα σε ποιότητα και ποσότητα.
  - ii. Ελευθερία από άσκοπη ταλαιπωρία και καταπόνηση, με ασφαλές και καθαρό κατάλυμα στέγασης και ανάπαυσης, που προστατεύει από αντίξοες καιρικές συνθήκες.
  - iii. Ελευθερία από πόνο, τραυματισμό και ασθένεια, με κατάλληλη φροντίδα και κτηνιατροφαρμακευτική περίθαλψη.
  - iv. Ελευθερία από φόβο και αγωνία, με την κατάλληλη συμπεριφορά και μεταχείριση.
  - v. Ελευθερία έκφρασης ~~μιας~~ φυσιολογικής συμπεριφοράς, με κατάλληλες συνθήκες διαβίωσης και κοινωνικοποίησης.
3. «Ζώο συντροφιάς»: κάθε ζώο που συντηρείται ή προορίζεται να συντηρηθεί από τον άνθρωπο κυρίως μέσα στην οικία του, για λόγους ζωοφιλίας ή συντροφιάς και αναφέρεται στον κατάλογο του Παραρτήματος Ι του Κανονισμού (ΕΕ) 2016/429 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 9ης Μαρτίου 2016 σχετικά με τις μεταδοτικές νόσους των ζώων και για την τροποποίηση και την κατάργηση ορισμένων

πράξεων στον τομέα της υγείας των ζώων (L 84). Αν άρθρα του παρόντος αφορούν σε συγκεκριμένα ζώα συντροφιάς, όπως σκύλους και γάτες, τότε αυτά αναφέρονται ρητώς. Ζώα συντροφιάς είναι και οι σκύλοι βοήθειας, οι σκύλοι εργασίας, καθώς και τα ζώα θεραπείας.

4. «Μικρό ζώο συντροφιάς»: το ζώο συντροφιάς, το βάρος του οποίου δεν υπερβαίνει τα δέκα (10) κιλά.
5. «Σκύλος βοήθειας»: ο εκπαιδευμένος σκύλος οδηγός τυφλού και ο σκύλος βοήθειας και προστασίας ατόμων με αναπηρίες.
6. «Σκύλος εργασίας»: ο σκύλος που χρησιμοποιείται για το κυνήγι (κυνηγετικός), τη φύλαξη ποιμνίων (ποιμενικός), τη φύλαξη χώρων (φύλακας), ο σκύλος έρευνας και διάσωσης, καθώς και ο σκύλος που χρησιμοποιείται από τις ένοπλες δυνάμεις και τα σώματα ασφαλείας.
7. «Ζώο θεραπείας»: κάθε ζώο συντροφιάς που χρησιμοποιείται για θεραπευτικούς σκοπούς προς όφελος ενός ~~ατόμου~~ **ατόμων** με αναπηρία, συμπεριλαμβανομένης της φυσικής, αισθητηριακής, ψυχιατρικής, πνευματικής ή άλλης μορφής ψυχικής αναπηρίας, έχει λάβει ειδική εκπαίδευση και φέρει τα κατά τον νόμο πιστοποιητικά.
8. «Δεσποζόμενο ζώο συντροφιάς»: κάθε ζώο συντροφιάς που συντηρείται ή προορίζεται να συντηρηθεί από τον άνθρωπο, κυρίως μέσα στην κατοικία του, για λόγους ζωοφιλίας ή συντροφιάς και τελεί υπό την άμεση επίβλεψη και φροντίδα του ιδιοκτήτη, του κατόχου ή του συνοδού του. Σε κάθε περίπτωση δεσποζόμενο ζώο θεωρείται κάθε σκύλος ή γάτα με ηλεκτρονική σήμανση, καταχωρημένο στο Εθνικό Μητρώο Ζώων Συντροφιάς (EMZΣ) με εξαίρεση όσα έχουν προσωρινό ιδιοκτήτη με την έννοια της παρ. 11. Μέχρι τη σήμανση και την καταχώρησή τους στο EMZΣ, οι άμεσοι απόγονοι δεσποζόμενου σκύλου ή γάτας νοούνται αυτόματα δεσποζόμενα ζώα με ιδιοκτήτη τον ιδιοκτήτη του θηλυκού γεννήτορα.
9. «Αδέσποτο ζώο συντροφιάς»: κάθε ζώο συντροφιάς, ιδίως σκύλος και γάτα, το οποίο δεν θεωρείται δεσποζόμενο ζώο συντροφιάς.
10. «Ιδιοκτήτης ζώου συντροφιάς»: το φυσικό πρόσωπο που αναφέρεται ως ιδιοκτήτης στο έγγραφο ταυτοποίησης του ζώου και στο EMZΣ. Κατ' εξαίρεση, για ζώα θεραπείας, σκύλους φύλαξης, έρευνας και διάσωσης, καθώς και σκύλους που χρησιμοποιούνται από τις ένοπλες δυνάμεις και τα σώματα ασφαλείας, ο ιδιοκτήτης μπορεί να είναι νομικό πρόσωπο. Στην περίπτωση αυτή ορίζεται συγκεκριμένο φυσικό πρόσωπο που είναι υπεύθυνο για την ευζωία του ζώου και αναφέρεται στο έγγραφο ταυτοποίησης και στο EMZΣ.
11. «Προσωρινός ιδιοκτήτης»: Το φυσικό ή το νομικό πρόσωπο που αναφέρεται στο οικείο πεδίο σήμανσης του EMZΣ για τα αδέσποτα ζώα. Σε περίπτωση νομικού προσώπου ορίζεται συγκεκριμένο φυσικό πρόσωπο που είναι υπεύθυνο για την ευζωία του ζώου. Προσωρινός ιδιοκτήτης μπορεί να είναι δήμος ή φιλοζωικό σωματείο ή φιλοζωική οργάνωση μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα που έχει εγγραφεί στο Υπομητρώο Φιλοζωικών Σωματείων και Οργανώσεων της παρ. 23 και διαθέτει αδειοδοτημένο καταφύγιο ή το φυσικό πρόσωπο που διαθέτει αδειοδοτημένο καταφύγιο αδέσποτων ζώων.
12. «Ανάδοχος»: το φυσικό πρόσωπο που φιλοξενεί προσωρινά ένα αδέσποτο ζώο συντροφιάς έως ότου αυτό υιοθετηθεί και μεριμνά για την ευζωία του, τη συντήρηση και την ιατροφαρμακευτική περίθαλψή του. Ο ανάδοχος μπορεί να επιλέγεται από τον

δήμο ή τα φιλοζωικά σωματεία και φιλοζωικές οργανώσεις μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα που εγγράφονται στα σχετικά μητρώα της παρ. 23, καθώς και από φυσικά πρόσωπα που διαθέτουν αδειοδοτημένο καταφύγιο αδέσποτων ζώων. Μεταξύ του αναδόχου και του δήμου ή του φιλοζωικού σωματείου ή της φιλοζωικής οργάνωσης μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα ή του φυσικού προσώπου που διαθέτει αδειοδοτημένο καταφύγιο αδέσποτων ζώων υπογράφεται σύμβαση αναδοχής, στην οποία ορίζονται οι υποχρεώσεις του αναδόχου και κάθε άλλη αναγκαία λεπτομέρεια. Οι σκύλοι και γάτες που διαμένουν σε ανάδοχο καταχωρούνται στο ΕΜΖΣ ως αδέσποτα με προσωρινό ιδιοκτήτη ένα από τα πρόσωπα της παρ. 11 που είναι υπεύθυνο για την ευζωία του ζώου, ήτοι τον ανάδοχο. Ο ανάδοχος για όσο χρονικό διάστημα φιλοξενεί το ζώο είναι αποκλειστικά υπεύθυνος για την τήρηση των κανόνων ευζωίας του και ευθύνεται για οποιαδήποτε βλάβη και ζημία προκάλεσε το ζώο σύμφωνα με το άρθρο 924 του Αστικού Κώδικα (π.δ. 456/1984, Α' 164).

13. «Επικίνδυνο ζώο συντροφιάς»: το ζώο συντροφιάς που εκδηλώνει επανειλημμένα απρόκλητη και αδικαιολόγητη επιθετικότητα προς τον άνθρωπο ή τα άλλα ζώα χωρίς να απειληθεί, καθώς και το ζώο που πάσχει ή είναι φορέας σοβαρού νοσήματος, που μπορεί να μεταδοθεί στον άνθρωπο ή στα άλλα ζώα και, σύμφωνα με γνωμάτευση κτηνιάτρου, δεν θεραπεύεται.
14. «Σοβαρό νόσημα»: κάθε μεταδοτική ή μη νόσος άμεσου και υψηλού κινδύνου για την υγεία του ανθρώπου ή ζώου, του ίδιου ή άλλου είδους, καθώς και κάθε νόσος που μπορεί να οδηγήσει σε σοβαρή υποβάθμιση της υγείας του ζώου σύμφωνα με σχετική γνωμάτευση κτηνιάτρου.
15. «Νόσος»: η εμφάνιση λοιμώξεων και προσβολών σε ζώα, με ή χωρίς κλινική ή παθολογική εκδήλωση, που προκαλούνται από έναν ή περισσότερους νοσογόνους παράγοντες.
16. «Νοσογόνος παράγοντας»: κάθε παθογόνο που μεταδίδεται σε ζώα ή ανθρώπους, το οποίο μπορεί να προκαλέσει νόσο σε ζώα.
17. «Πηγή κινδύνου»: κάθε νοσογόνος παράγοντας σε ζώο ή προϊόν, ή πάθηση σε ζώο, που μπορεί να έχει δυσμενή επίδραση στην υγεία των ανθρώπων ή των ζώων.
18. «Κίνδυνος»: η πιθανότητα εκδήλωσης και το πιθανό μέγεθος των βιολογικών και οικονομικών συνεπειών μιας δυσμενούς επίδρασης στην υγεία των ζώων ή στη δημόσια υγεία.
19. «Καταφύγιο αδέσποτων ζώων»: η αδειοδοτημένη εγκατάσταση που προορίζεται για την προσωρινή διαμονή αδέσποτων ζώων συντροφιάς που έχουν ανάγκη φιλοξενίας ή περίθαλψης, θεραπευτικής αγωγής και ειδικής φροντίδας σύμφωνα με γνωμάτευση κτηνιάτρου. Η διαμονή των ζώων σε καταφύγιο διασφαλίζει τη διαβίωσή τους σε ασφαλές περιβάλλον, το οποίο λειτουργεί με βάση τους κανόνες ευζωίας των ζώων, μέχρι την υιοθεσία τους ή την ενδεχόμενη επανένταξή τους στο οικείο περιβάλλον.
20. «Εμπόριο ζώων συντροφιάς»: το σύνολο των συναλλαγών με σκοπό τον προσπορισμό κέρδους από τη μεταβολή της ιδιοκτησίας των ζώων συντροφιάς.
21. «Εκτροφέας»: το φυσικό ή νομικό πρόσωπο που εκτρέφει, αναπαράγει και διαθέτει ζώα συντροφιάς και είναι εγγεγραμμένος στο Μητρώο Εκτροφέντων του ΕΜΖΣ.
22. «Έγγραφο ταυτοποίησης»: το διαβατήριο, το οποίο εκδίδεται σύμφωνα με το Παράρτημα ΙΙΙ του Εκτελεστικού Κανονισμού (ΕΕ) 577/2013 της Επιτροπής της 28^{ης} Ιουνίου 2013 για τα υποδείγματα εγγράφων ταυτοποίησης σχετικά με τις μη εμπορικού

χαρακτήρα μετακινήσεις σκύλων, γατών και ικτίδων, την κατάρτιση καταλόγων εδαφών και τρίτων χωρών, καθώς και τη μορφή, τη διάταξη και τις γλωσσικές απαιτήσεις των δηλώσεων που πιστοποιούν τη συμμόρφωση με ορισμένους όρους οι οποίοι προβλέπονται στον Κανονισμό (ΕΕ) αριθ. 576/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου (L 178).

23. «Εθνικό Μητρώο Ζώων Συντροφιάς (ΕΜΖΣ)»: η διαδικτυακή ηλεκτρονική βάση καταγραφής των ζώων συντροφιάς με την ονομασία «Εθνικό Μητρώο Ζώων Συντροφιάς» που τηρείται στο Υπουργείο Ψηφιακής Διακυβέρνησης. Στο Εθνικό Μητρώο Ζώων Συντροφιάς περιλαμβάνονται τα κάτωθι Υπομητρώα:
- (α) Υπομητρώο Καταγραφής και Παρακολούθησης Ζώων Συντροφιάς.
  - (β) Υπομητρώο Φιλοζωικών Σωματείων και Οργανώσεων όπου καταγράφονται όλα τα αναγνωρισμένα και νομίμως λειτουργούντα φιλοζωικά σωματεία και οι φιλοζωικές οργανώσεις μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα με έδρα στην Ελλάδα ή με έδρα κράτη-μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης που δραστηριοποιούνται στην Ελλάδα.
  - (γ) Υπομητρώο Καταφυγίων όπου καταγράφονται όλα τα αδειοδοτημένα καταφύγια που διατηρούν οι δήμοι, οι διαδημοτικοί σύνδεσμοι δήμων και οι διαδημοτικές συνεργασίες, τα εγγεγραμμένα στο Μητρώο φιλοζωικά σωματεία και οι φιλοζωικές οργανώσεις μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα, καθώς και ιδιώτες φιλόζωοι.
  - (δ) Υπομητρώο Εκτροφέων όπου καταγράφονται οι εκτροφείς, **επαγγελματίες και ερασιτέχνες**.
  - (ε) Πανελλήνια Πλατφόρμα Υιοθεσίας Αδέσποτων Ζώων Συντροφιάς όπου καταχωρούνται όλα τα αδέσποτα προς υιοθεσία ζώα με **τον αριθμό ηλεκτρονικής σήμανσης (microchip)**, το όνομα, τη φωτογραφία, την περιγραφή, τα στοιχεία του υπεύθυνου προς υιοθεσία και λοιπά στοιχεία.
  - (στ) Υπομητρώο Εθελοντικής Αιμοδοσίας Ζώων Συντροφιάς όπου καταγράφονται οι ιδιοκτήτες ζώων συντροφιάς που επιθυμούν εθελοντικά να συνεισφέρουν στις Τράπεζες Αίματος που λειτουργούν για τα ζώα, καθώς και τα ζώα συντροφιάς που διαθέτουν για εθελοντική αιμοδοσία.
24. «Μητρώο παραβατών»: το ηλεκτρονικό μητρώο που τηρείται στην Εισαγγελία Αθηνών, το οποίο ενημερώνεται με μέριμνα των κατά τόπο Εισαγγελέων και στο οποίο καταγράφονται όσοι έχουν τελεσίδικη ποινική καταδίκη για παράβαση των διατάξεων που αφορούν στην εγκατάλειψη και την κακοποίηση ζώων συντροφιάς. Το μητρώο αυτό διαλειτουργεί με το Εθνικό Μητρώο Ζώων Συντροφιάς και η εγγραφή του παραβάτη σε αυτό εμποδίζει τη δυνατότητα καταχώρισής του ως ιδιοκτήτη ή αναδόχου ζώου ή υπεύθυνου ευζωίας ζώου για λογαριασμό νομικού προσώπου στο Εθνικό Μητρώο Ζώων Συντροφιάς.
25. «Ηλεκτρονικό βιβλιάριο»: το σύνολο των στοιχείων που καταχωρούνται στο Εθνικό Μητρώο Ζώων Συντροφιάς και αφορούν την υγεία του ζώου συντροφιάς. Το ηλεκτρονικό βιβλιάριο αντικαθιστά το βιβλιάριο υγείας του ζώου.
26. «Τσίρκο»: η προσωρινή υπαίθρια εγκατάσταση, η σκηνή ή η τέντα, στην οποία πραγματοποιούνται με κερδοσκοπικό σκοπό μουσικοχορευτικές και ακροβατικές παραστάσεις ή άλλου είδους συναφείς εκδηλώσεις για την ψυχαγωγία των ανθρώπων με τη συμμετοχή ή μη ζώων.
27. «Θίασος με ποικίλο πρόγραμμα (βαριετέ)»: ομάδα ατόμων, η οποία, σε μόνιμη ή προσωρινή εγκατάσταση, πραγματοποιεί, με κερδοσκοπικό σκοπό και σε εναλλασσόμενη ακολουθία, ψυχαγωγικά προγράμματα, παραστάσεις, διασκεδαστικά

μικρά κωμικά θεατρικά δρώμενα, τραγούδια, χορό με ποικίλο περιεχόμενο και με τη συμμετοχή ή μη ζώων.

28. «Μη εμπορικού χαρακτήρα μετακίνηση»: οποιαδήποτε μετακίνηση ζώου συντροφιάς που συνοδεύει τον ιδιοκτήτη του ή το εξουσιοδοτημένο από αυτόν πρόσωπο, η οποία (α) δεν αποσκοπεί στην πώληση ή στην κατ' άλλο τρόπο μεταβίβαση της κυριότητας του εν λόγω ζώου συντροφιάς και (β) είναι μέρος της μετακίνησης του ιδιοκτήτη του ζώου συντροφιάς, είτε υπό την άμεση ευθύνη του είτε υπό την ευθύνη εξουσιοδοτημένου προσώπου, στις περιπτώσεις που το ζώο συντροφιάς δεν βρίσκεται μαζί με τον ιδιοκτήτη του. Στην τελευταία περίπτωση, τίθενται στη διάθεση των αρμοδίων αρχών στοιχεία που αποδεικνύουν και την αντίστοιχη μετακίνηση του ιδιοκτήτη.

Άρθρο 3

Αρμόδιες αρχές

1. Αρμόδια αρχή για τη θέσπιση και παρακολούθηση της εφαρμογής των κανόνων αναφορικά με την υγεία των ζώων, την κτηνιατρική δημόσια υγεία, την παρακολούθηση των ζωνοδόσων και των ζωογόνων παραγόντων σύμφωνα με το π.δ. 41/2006 (Α' 44) και την οδηγία 2003/99/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 17ης Νοεμβρίου 2003, για την παρακολούθηση των ζωνοδόσων και των ζωονοσογόνων παραγόντων, για την τροποποίηση της απόφασης 90/424/ΕΟΚ του Συμβουλίου και την κατάργηση της οδηγίας 92/117/ΕΟΚ του Συμβουλίου (L 325) είναι η Γενική Διεύθυνση Κτηνιατρικής του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων, κατά τα ειδικώς οριζόμενα στο άρθρο 7 του π.δ. 97/2017 (Α' 138).
2. Αρμόδιες αρχές για τη φροντίδα, την περισυλλογή και τη διαχείριση των αδέσποτων ζώων συντροφιάς είναι οι δήμοι, εντός των διοικητικών ορίων των οποίων εντοπίζονται τα αδέσποτα ζώα, κατά τα ειδικώς οριζόμενα στο άρθρο 7. Οι δήμοι έχουν τις ακόλουθες αρμοδιότητες:
  - (α) Την περιοδική σύνταξη και υποβολή προς έγκριση στο Τμήμα Προστασίας Ζώων Συντροφιάς της Διεύθυνσης Οργάνωσης και Λειτουργίας Τοπικής Αυτοδιοίκησης του Υπουργείου Εσωτερικών επιχειρησιακού προγράμματος το οποίο περιλαμβάνει τις αναγκαίες δράσεις για την εκπλήρωση των υποχρεώσεων των δήμων που θεσπίζονται με τον παρόντα προς τον σκοπό της ευζωίας και της αποτελεσματικής διαχείρισης των αδέσποτων ζώων εντός των διοικητικών ορίων κάθε δήμου. Κάθε επιχειρησιακό πρόγραμμα συνοδεύεται από προϋπολογισμό των επιμέρους κονδυλίων που απαιτούνται για την υλοποίησή του, καθώς και από το συγκεκριμένο χρονοδιάγραμμα υλοποίησης κάθε δράσης.
  - (β) Τη συνεργασία με φιλοζωικά σωματεία και φιλοζωικές οργανώσεις μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα που είναι εγγεγραμμένα στο Εθνικό Μητρώο Ζώων Συντροφιάς με στόχο ιδίως (βα) την αποτελεσματική υλοποίηση προγραμμάτων περισυλλογής και φιλοξενίας αδέσποτων ζώων συντροφιάς σε κατάλληλα διαμορφωμένα καταφύγια που είναι εγγεγραμμένα στο Μητρώο Καταφυγίων της παρ. 23 του άρθρου 3, (ββ) τον εμβολιασμό και τη σήμανση αδέσποτων ζώων, (βγ) την περίθαλψη με υποστήριξη κτηνιάτρου των ασθενών ή τραυματισμένων αδέσποτων ζώων συντροφιάς, (βδ) τη μέριμνα για την υιοθεσία τους στην Ελλάδα και στο εξωτερικό ή την επανένταξή τους στο οικείο περιβάλλον και (βε) την εν γένει υλοποίηση κάθε σχετικής δράσης προς τον σκοπό της επίτευξης των στόχων του παρόντος νόμου.

(γ) Τη σύνταξη και την υποβολή προς έγκριση στο Τμήμα Προστασίας Ζώων Συντροφιάς της Διεύθυνσης Οργάνωσης και Λειτουργίας Τοπικής Αυτοδιοίκησης του Υπουργείου Εσωτερικών προτάσεων εκπαιδευτικών προγραμμάτων προστασίας αδέσποτων ζώων για τις ανάγκες ενημέρωσης και τεχνικής κατάρτισης των απασχολούμενων υπαλλήλων του δήμου.

(δ) Τον σχεδιασμό και την υλοποίηση δράσεων και προγραμμάτων που μπορούν να συμβάλουν στην προστασία και την ευζωία των ζώων συντροφιάς, δεσποζόμενων και αδέσποτων, και γενικότερα στην προαγωγή της φιλοζωίας.

(ε) Την υποβολή ετήσιας αναφοράς στο Τμήμα Προστασίας Ζώων Συντροφιάς της Διεύθυνσης Οργάνωσης και Λειτουργίας Τοπικής Αυτοδιοίκησης του Υπουργείου Εσωτερικών αναφορικά με την πρόοδο υλοποίησης των εγκεκριμένων επιχειρησιακών προγραμμάτων και δράσεων που συνοδεύεται από απολογισμό της απορρόφησης των επιμέρους κονδυλίων. Η χρηματοδότηση των δήμων σύμφωνα με το άρθρο 8 δύναται να εξαρτάται από την αξιολόγηση της πορείας εφαρμογής των εγκεκριμένων επιχειρησιακών προγραμμάτων και των εν γένει δράσεων κάθε δήμου.

3. Αρμόδια αρχή για την εποπτεία της εφαρμογής των επιχειρησιακών προγραμμάτων περισυλλογής και διαχείρισης των αδέσποτων ζώων συντροφιάς, και πρόληψης δημιουργίας νέων αδέσποτων ζώων από δεσποζόμενα που εκπονούν οι δήμοι σύμφωνα με την παρ. 2 είναι το Τμήμα Προστασίας Ζώων Συντροφιάς της Διεύθυνσης Οργάνωσης και Λειτουργίας Τοπικής Αυτοδιοίκησης του Υπουργείου Εσωτερικών, στο οποίο ανατίθενται και ο συντονισμός και η ευθύνη για τη γενικότερη πρόοδο στο θέμα της αντιμετώπισης των αδέσποτων ζώων συντροφιάς από τους δήμους. Το Τμήμα Προστασίας Ζώων Συντροφιάς της Διεύθυνσης Οργάνωσης και Λειτουργίας Τοπικής Αυτοδιοίκησης του Υπουργείου Εσωτερικών έχει ιδίως τις ακόλουθες αρμοδιότητες:
- (α) Τη συνολική ευθύνη για την άσκηση της κυβερνητικής πολιτικής που αφορά στη μέριμνα για τα ζώα συντροφιάς και τη διαχείριση των αδέσποτων ζώων, την εποπτεία και τον συντονισμό των προγραμμάτων διαχείρισης αδέσποτων ζώων από τους δήμους και τον καθορισμό των κατάλληλων πρακτικών για τη διαχείριση του αριθμού των αδέσποτων ζώων.
- (β) Τη μέριμνα ώστε τα επιχειρησιακά προγράμματα διαχείρισης αδέσποτων ζώων των δήμων να περιλαμβάνουν υποχρεωτικά δράσεις για:
- (βα) τη στείρωση των αδέσποτων ζώων,
- (ββ) την ηλεκτρονική σήμανση των αδέσποτων ζώων και την καταγραφή τους στο Εθνικό Μητρώο Ζώων Συντροφιάς,
- (βγ) την κτηνιατρική φροντίδα των αδέσποτων ζώων,
- (βδ) την περισυλλογή των αδέσποτων ζώων, καθώς και τη φιλοξενία τους σε καταφύγια και ανάδοχους,
- (βε) την υιοθεσία αδέσποτων ζώων,
- (βστ) τη μέριμνα και την παρακολούθηση των αδέσποτων ζώων τα οποία έχουν εμβολιαστεί, στερηθεί ή σημανθεί ηλεκτρονικά και έχουν επανενταχθεί στο οικείο περιβάλλον εντός των διοικητικών ορίων του δήμου στον οποίο περισυλλέχθηκαν.
4. Αρμόδιοι φορείς εκτέλεσης της σήμανσης και της καταγραφής των ζώων συντροφιάς και των ιδιοκτητών τους στο Εθνικό Μητρώο Ζώων Συντροφιάς ορίζονται οι κτηνίατροι που πληρούν τους όρους των παρ. 6 και 7 του άρθρου 4. Οι φορείς αυτοί έχουν τις κάτωθι αρμοδιότητες:

- (α) Τη διενέργεια της σήμανσης σε σκύλους και γάτες με χρήση των κατάλληλων μέσων ηλεκτρονικής σήμανσης, την καταχώρηση των στοιχείων των ζώων αυτών και των ιδιοκτητών τους στο Εθνικό Μητρώο Ζώων Συντροφιάς, καθώς και τη διαρκή ενημέρωσή του Μητρώου αυτού.
- (β) Την ενημέρωση του ηλεκτρονικού βιβλιαρίου του ζώου συντροφιάς, σύμφωνα με όσα ορίζονται στην παρ. 3 του άρθρου 4.
- (γ) Την έκδοση και την υπογραφή εκτυπωμένου αντιγράφου από το ηλεκτρονικό βιβλιάριο του ζώου σε κάθε περίπτωση που το χρειάζεται ο ιδιοκτήτης.
- (δ) Την έκδοση διαβατηρίου (εγγράφου ταυτοποίησης) του ζώου συντροφιάς σύμφωνα με τον Εκτελεστικό Κανονισμό (ΕΕ) 577/2013 της Επιτροπής της 28ης Ιουνίου 2013 για τα υποδείγματα εγγράφων ταυτοποίησης σχετικά με τις μη εμπορικού χαρακτήρα μετακινήσεις σκύλων, γατών και ικτιδών, την κατάρτιση καταλόγων εδαφών και τρίτων χωρών, καθώς και τη μορφή, τη διάταξη και τις γλωσσικές απαιτήσεις των δηλώσεων που πιστοποιούν τη συμμόρφωση με ορισμένους όρους οι οποίοι προβλέπονται στον Κανονισμό (ΕΕ) αριθ. 576/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, καθώς και την καταχώρηση του αριθμού διαβατηρίου στο αρχείο του ζώου στο ΕΜΖΣ.
- (ε) Τη μέριμνα για την ενημέρωση, με οποιονδήποτε πρόσφορο τρόπο, των ιδιοκτητών για τις υποχρεώσεις που προβλέπονται στον παρόντα.
5. Αρμόδιες αρχές ελέγχου της εφαρμογής της κτηνιατρικής νομοθεσίας για τα ζώα συντροφιάς και της ορθής λειτουργίας του συστήματος σήμανσης και καταγραφής των ζώων συντροφιάς και των ιδιοκτητών τους είναι οι κτηνιατρικές υπηρεσίες των περιφερειών και των περιφερειακών ενοτήτων της χώρας, καθώς και οι αρμόδιες υπηρεσίες του οικείου δήμου. Οι αρχές αυτές έχουν τις ακόλουθες αρμοδιότητες:
- (α) Τη συνεργασία με τους φορείς εκτέλεσης της σήμανσης και της καταγραφής των ζώων συντροφιάς για τον συντονισμό των ενεργειών τους, την παροχή τεχνικών οδηγιών και κάθε είδους υποστήριξης για την πλήρη και ενιαία εφαρμογή της ηλεκτρονικής σήμανσης σκύλων και γατών.
- (β) Τον έλεγχο και την εποπτεία των φορέων εκτέλεσης της σήμανσης και της καταγραφής των ζώων συντροφιάς.
- (γ) Τον έλεγχο σε τακτική βάση, καθώς και μετά από υποβολή καταγγελιών, των καταφυγίων στα οποία διαμένουν ζώα συντροφιάς, προκειμένου να εξακριβωθεί εάν τηρούνται οι κανόνες ευζωίας και οι λοιποί όροι που τίθενται από τη νομοθεσία.
6. Αρμόδια όργανα ελέγχου και βεβαίωσης των παραβάσεων του άρθρου 22 είναι οι υπάλληλοι της Ελληνικής Αστυνομίας, της Δημοτικής Αστυνομίας, της Εθνικής Αρχής Διαφάνειας, της Δασικής Υπηρεσίας, της Ανεξάρτητης Αρχής Δημοσίων Εσόδων, των Σταθμών Υγειονομικού Κτηνιατρικού Ελέγχου (ΣΥΚΕ), του Λιμενικού Σώματος - Ελληνικής Ακτοφυλακής, των αρμοδίων υπηρεσιών των Δήμων, οι αρμόδιες υπηρεσίες του Υπουργείου Εσωτερικών, καθώς και οι ιδιωτικοί φύλακες θήρας των κυνηγετικών οργανώσεων που εξουσιοδοτούνται από τη Δασική Υπηρεσία.
7. Αρμόδιος φορέας για τη δημιουργία, την τήρηση και τη διαχείριση του Εθνικού Μητρώου Ζώων Συντροφιάς και των επιμέρους Μητρώων που περιλαμβάνονται σε αυτό ορίζεται το Υπουργείο Ψηφιακής Διακυβέρνησης, το οποίο συνεργάζεται με τη Διεύθυνση Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων, καθώς και με το Τμήμα Προστασίας Ζώων Συντροφιάς της Διεύθυνσης Οργάνωσης και Λειτουργίας Τοπικής Αυτοδιοίκησης του Υπουργείου Εσωτερικών.

Άρθρο 4

Εθνικό Μητρώο Ζώων Συντροφιάς (ΕΜΖΣ)

1. Στο Υπουργείο Ψηφιακής Διακυβέρνησης τηρείται διαδικτυακή ηλεκτρονική βάση σήμανσης και καταγραφής σκύλων και γατών και των ιδιοκτητών τους, με την ονομασία «Εθνικό Μητρώο Ζώων Συντροφιάς (ΕΜΖΣ)». Το Εθνικό Μητρώο Ζώων Συντροφιάς δύναται να διαλειτουργήσει με όλα τα μητρώα του δημοσίου τομέα καθώς και αντίστοιχες βάσεις δεδομένων άλλων κρατών-μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης.
2. Πιστοποιημένοι χρήστες του Εθνικού Μητρώου Ζώων Συντροφιάς είναι:
  - (α) Οι κτηνίατροι για την καταγραφή των ζώων συντροφιάς και των ιδιοκτητών τους. Η ιδιότητά τους ταυτοποιείται μέσω διαλειτουργικότητας με το μητρώο του Γεωτεχνικού Επιμελητηρίου Ελλάδος (ΓΕΩΤΕΕ). Τα πρόσωπα της παρούσας περίπτωσης οφείλουν να ενημερώνουν το Εθνικό Μητρώο Ζώων Συντροφιάς με τα λοιπά στοιχεία ταυτοποίησής τους.
  - (β) Οι αρμόδιοι υπάλληλοι του Πανελληνίου Κτηνιατρικού Συλλόγου.
  - (γ) Οι αρμόδιοι υπάλληλοι των δήμων για τις ανάγκες παρακολούθησης και εφαρμογής του προγράμματος διαχείρισης των αδέσποτων ζώων, την κατάρτιση προγραμμάτων για τα δεσποζόμενα ζώα, καθώς και για τις ανάγκες καταχώρισης και επικαιροποίησης ατελώς των στοιχείων των δημοτών και των κατοίκων τους και των σχετικών μεταβολών τους.
  - (δ) Οι αρμόδιοι υπάλληλοι της Γενικής Διεύθυνσης Κτηνιατρικής του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων.
  - (ε) Οι αρμόδιοι υπάλληλοι του Τμήματος Προστασίας Ζώων Συντροφιάς της Διεύθυνσης Οργάνωσης και Λειτουργίας Τοπικής Αυτοδιοίκησης του Υπουργείου Εσωτερικών.
3. Στο Εθνικό Μητρώο Ζώων Συντροφιάς καταχωρούνται από τους εξουσιοδοτημένους κτηνιάτρους τα στοιχεία που αφορούν:
  - (α) Την ταυτοποίηση των σκύλων και γατών, όπως ο μοναδικός κωδικός ηλεκτρονικής σήμανσης, το έγγραφο ταυτοποίησης εφόσον έχει εκδοθεί, το φύλο, το χρώμα, η φυλή, η ένδειξη και η ημερομηνία στείρωσης ή η εμπειριστατωμένη γνωμάτευση κτηνιάτρου για τον λόγο εξαίρεσης σύμφωνα με την παρ. 1 του άρθρου 5, οι εμβολιασμοί και η ημερομηνία κάθε εμβολιασμού, ο μοναδικός κωδικός ηλεκτρονικής σήμανσης του θηλυκού γεννήτορα, εφόσον υπάρχει, τα αποτελέσματα εργαστηριακών εξετάσεων, τα αποτελέσματα εξέτασης λεισμανίωσης και σε περίπτωση θετικού αποτελέσματος ο τίτλος των αντισωμάτων, καθώς και κάθε άλλου μεταδοτικού νοσήματος υποχρεωτικής δήλωσης σύμφωνα με το π.δ. 41/2006 (Α' 44), η απώλεια ή η εύρεση δεσποζόμενου σκύλου ή γάτας και οι αντίστοιχες ημερομηνίες, ο θάνατος, η ημερομηνία και η αιτία θανάτου. Επίσης, καταχωρείται φωτογραφία του ζώου, αναφέρεται εάν το ζώο συντροφιάς είναι σκύλος βοήθειας, σκύλος εργασίας (όπως κυνηγετικός, ποιμενικός και φύλακας) ή ζώο θεραπείας και αναγράφονται τυχόν κληρονομικές παθήσεις που καθιστούν την αναπαραγωγή επικίνδυνη για τα ίδια τα ζώα ή τους απογόνους τους, οπότε και επιβάλλεται σε κάθε περίπτωση η στείρωση του ζώου.
  - (β) Την ταυτοποίηση του ιδιοκτήτη ή του αναδόχου του ζώου συντροφιάς, όπως το ονοματεπώνυμο, τη διεύθυνση, τον αριθμό φορολογικού μητρώου (ΑΦΜ), το τηλέφωνο και τον αριθμό ταυτότητας ή διαβατηρίου ή ισοδύναμου δημοσίου εγγράφου. Η καταχώριση και η επεξεργασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα των ανωτέρω

φυσικών προσώπων γίνεται σύμφωνα με τον ν. 4624/2019 (Α' 137) και τον Κανονισμό (ΕΕ) 2016/679 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 27^{ης} Απριλίου 2016 για την προστασία των φυσικών προσώπων έναντι της επεξεργασίας των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα και για την ελεύθερη κυκλοφορία των δεδομένων αυτών και την κατάργηση της οδηγίας 95/46/ΕΚ (Γενικός Κανονισμός για την Προστασία Δεδομένων) (L 119).

(γ) Τον τρόπο απόκτησης του δεσποζόμενου ζώου.

(δ) Αν πρόκειται για ζώο εκτροφής, επιπλέον τον αριθμό έγκρισης του εκτροφέα, την καταγραφή γεννών ανά θηλυκό ζώο εκτροφής, καθώς και την καταγραφή κάθε απογόνου και του αριθμού σήμανσης αυτού.

4. Στο Εθνικό Μητρώο Ζώων Συντροφιάς καταχωρούνται και οι αδέσποτοι σκύλοι και γάτες, με την αναγραφή όσων από τα στοιχεία της περ. α' της παρ. 3 είναι διαθέσιμα. Οι αδέσποτοι σκύλοι και γάτες σημαίνονται με «προσωρινό ιδιοκτήτη» ένα από τα πρόσωπα της παρ. 11 του άρθρου 2.
5. Εκτός από τα στοιχεία της παρ. 3, στο Εθνικό Μητρώο Ζώων Συντροφιάς δημιουργούνται και λειτουργούν τα Μητρώα της παρ. 23 του άρθρου 2.
6. Η ηλεκτρονική σήμανση, η καταγραφή και η έκδοση εγγράφου ταυτοποίησης του ζώου συντροφιάς πραγματοποιούνται από κτηνιάτρους που έχουν πιστοποιηθεί σύμφωνα με την παρ. 7 και ασκούν νόμιμα το κτηνιατρικό επάγγελμα στην Ελλάδα, καθώς και από εθελοντές κτηνιάτρους, υπηκόους των κρατών – μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης, που έχουν νόμιμα εγγραφεί στο Γεωτεχνικό Επιμελητήριο Ελλάδος (ΓΕΩΤΕΕ). Ο κτηνίατρος, κατά την τοποθέτηση της ηλεκτρονικής σήμανσης, μεριμνά για την πλήρη και ακριβή ενημέρωση όλων των πληροφοριών που καταχωρούνται στο Εθνικό Μητρώο Ζώων Συντροφιάς.
7. Η πιστοποίηση των κτηνιάτρων πραγματοποιείται με την ηλεκτρονική υποβολή αίτησης και τη χορήγηση στον αιτούντα κτηνίατρο κωδικού πρόσβασης στο Εθνικό Μητρώο Ζώων Συντροφιάς. Η πιστοποίηση των κτηνιάτρων των περιφερειακών ενοτήτων της χώρας και των κτηνιάτρων που υπηρετούν ή συνεργάζονται με δήμους είναι υποχρεωτική.
8. Εκτός από τους χρήστες της παρ. 2, διαβαθμισμένη πρόσβαση στο Εθνικό Μητρώο Ζώων Συντροφιάς έχουν:
  - (α) Οι αρχές και οι φορείς των παρ. 1 έως 6 του άρθρου 3, για την άσκηση των αρμοδιοτήτων που τους ανατίθενται με τον παρόντα και
  - (β) οι ιδιοκτήτες δεσποζόμενων ζώων, για την ενημέρωσή τους σχετικά με το σύνολο των δεδομένων των ζώων που έχουν καταχωρηθεί στο ΕΜΖΣ με τη χρήση προσωπικών κωδικών.
9. Για την πραγματοποίηση της ηλεκτρονικής σήμανσης ή τη συμπλήρωση βιβλιαρίου υγείας ή την έκδοση διαβατηρίου, ο ιδιοκτήτης ή ο ανάδοχος του δεσποζόμενου ζώου συντροφιάς υποχρεούται να επιδεικνύει στον πιστοποιημένο κτηνίατρο την αστυνομική του ταυτότητα ή το διαβατήριό του ή άλλο ισοδύναμο δημόσιο έγγραφο, για την επαλήθευση των στοιχείων και την αντιστοίχιση με αυτά του μοναδικού κωδικού σήμανσης του ζώου. Δεν δύναται να καταχωρηθεί ως ιδιοκτήτης ή ανάδοχος δεσποζόμενου ζώου συντροφιάς πρόσωπο το οποίο δεν έχει συμπληρώσει το δέκατο όγδοο (18^ο) έτος της ηλικίας του.

10. Ο διενεργών τη σήμανση πιστοποιημένος κτηνίατρος χορηγεί ατελώς στον ιδιοκτήτη του ζώου βεβαίωση ηλεκτρονικής σήμανσης και καταγραφής, στην οποία αναγράφονται ο αριθμός σήμανσης του ζώου, τα χαρακτηριστικά του (φύλο, χρώμα, φυλή) και τα στοιχεία του ιδιοκτήτη (ονοματεπώνυμο, διεύθυνση, τηλέφωνο και αριθμός ταυτότητας ή διαβατηρίου ή άλλου ισοδύναμου δημοσίου εγγράφου). Η βεβαίωση ηλεκτρονικής σήμανσης και καταγραφής εκτυπώνεται από το Εθνικό Μητρώο Ζώων Συντροφιάς.
11. Η συμπλήρωση των στοιχείων του διαβατηρίου πραγματοποιείται και χειρόγραφα. Ο μοναδικός κωδικός της ηλεκτρονικής σήμανσης του ζώου εγγράφεται στο διαβατήριο χειρόγραφα ή με την ετικέτα ταυτοποίησης (sticker) και φέρει υποχρεωτικά σφραγίδα και υπογραφή κτηνιάτρου.
12. Η ηλεκτρονική σήμανση κάθε σκύλου και γάτας, η καταχώρισή τους στο Εθνικό Μητρώο Ζώων Συντροφιάς, καθώς και η καταχώριση κάθε μεταβολής είναι υποχρεωτικές. Ο ιδιοκτήτης ή ο ανάδοχος του ζώου συντροφιάς (σκύλου ή γάτας) υποχρεούται να ενημερώνει τον κτηνίατρο ή τον αρμόδιο υπάλληλο του Δήμου, για τη μεταβολή των στοιχείων που έχουν καταχωρηθεί στο Εθνικό Μητρώο Ζώων Συντροφιάς και αφορούν είτε τον ίδιο (όπως ονοματεπώνυμο, διεύθυνση, τηλέφωνο, αριθμό ταυτότητας ή διαβατηρίου ή άλλου ισοδύναμου δημοσίου εγγράφου) είτε το ζώο συντροφιάς (σκύλο ή γάτα) του οποίου είναι ιδιοκτήτης ή ανάδοχος, το αργότερο εντός προθεσμίας δέκα (10) εργασίμων ημερών από τη μεταβολή. Κατ' εξαίρεση, η απώλεια και η εύρεση δηλώνονται εντός προθεσμίας δύο (2) εργασίμων ημερών από το σχετικό γεγονός. Σε περίπτωση αλλαγής ιδιοκτήτη, ενημερώνονται αναλόγως από τον κτηνίατρο το Εθνικό Μητρώο Ζώων Συντροφιάς και το διαβατήριο του ζώου.
13. Η δαπάνη της σήμανσης και της καταγραφής των δεσποζόμενων ζώων συντροφιάς βαρύνει τον ιδιοκτήτη τους και των αδέσποτων τον οικείο δήμο. Τα φιλοζωικά σωματεία και οι φιλοζωικές οργανώσεις μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα, οι ιδιοκτήτες ζώων που ανήκουν σε ευαίσθητες και ευπαθείς κοινωνικές ομάδες μπορούν, εφόσον επιθυμούν, να σημαίνουν, καταγράφουν, στερώνουν και εμβολιάζουν τα ζώα συντροφιάς τους δωρεάν στα κτηνιατρεία των δήμων ή στους ειδικά διαμορφωμένους χώρους των δήμων, των διαδημοτικών κέντρων και των κτηνιατρικών υπηρεσιών των περιφερειών της χώρας ή από συμβεβλημένους με τον δήμο παρέχοντες κτηνιατρικές υπηρεσίες. Στις ομάδες του πρώτου εδαφίου συμπεριλαμβάνονται ιδίως άτομα με αναπηρία, πολύτεκνοι, τρίτεκνοι, μονογονεϊκές οικογένειες, άνεργοι εγγεγραμμένοι στα μητρώα του Ο.Α.Ε.Δ. και διαβιούντες με το ελάχιστο εγγυημένο εισόδημα. Επίσης, οι δήμοι δύναται να χορηγούν δωρεάν τροφή και φάρμακα στα φιλοζωικά σωματεία και στις φιλοζωικές οργανώσεις μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα με τα οποία συνεργάζονται, καθώς και στους αναδόχους.
14. Η σήμανση και η ταυτοποίηση των ζώων συντροφιάς πραγματοποιούνται με την τοποθέτηση στην αριστερή εξωτερική πλευρά του τράχηλου του ζώου συστήματος ηλεκτρονικής αναγνώρισης (αποκριτής πομποδέκτης), το οποίο είναι παθητική συσκευή αναγνώρισης ραδιοσυχνότητας μόνο για ανάγνωση, σύμφωνα με το πρότυπο ISO 11784 και τεχνολογίας HDX ή FDX-B, μπορεί να αναγνωστεί από συσκευή ανάγνωσης συμβατή με το πρότυπο ISO 11785 και καταχωρείται στο ΕΜΖΣ. Οι προμηθευτές του ηλεκτρονικού μέσου σήμανσης, λιανικής ή χονδρικής πώλησης, υποχρεούνται να διαθέτουν στην ελληνική αγορά ηλεκτρονικό μέσο σήμανσης σύμφωνα με τις παραπάνω απαιτήσεις με οδηγίες χρήσης και στην ελληνική γλώσσα. Ζώα που προέρχονται από τρίτες χώρες και

φέρουν ηλεκτρονική σήμανση μη συμβατή με το πρότυπο ISO 11784, σημαίνονται και με νέο συμβατό μέσο, εφόσον παραμένουν στην Ελλάδα μόνιμα ή προσωρινά για χρονικό διάστημα μεγαλύτερο των ενενήντα (90) ημερών.

15. Οι κτηνίατροι που πραγματοποιούν την ηλεκτρονική σήμανση των ζώων συντροφιάς υποχρεούνται να ελέγχουν τη λειτουργικότητα των μέσων ηλεκτρονικής σήμανσης πριν από την τοποθέτησή τους στο σώμα του ζώου και να χρησιμοποιούν μέσα ηλεκτρονικής σήμανσης που πληρούν τις απαιτήσεις της παρ. 14. Σε περίπτωση καταγγελίας για τη διάθεση ή τη χρήση μέσων ηλεκτρονικής σήμανσης που δεν πληρούν τις απαιτήσεις της παρ. 14, τα πρόσωπα που διαθέτουν ή χρησιμοποιούν αυτά υποχρεούνται να παρέχουν στις αρμόδιες αρχές ελέγχου και εφαρμογής του άρθρου 3 πλήρη αποδεικτικά στοιχεία για τη συμμόρφωσή τους με την παρ. 14.
16. Σε περίπτωση που αδέσποτο ζώο καταχωρημένο στο Εθνικό Μητρώο Ζώων Συντροφιάς με ιδιοκτήτη τον δήμο δεν έχει δώσει σημεία ζωής, η εξαφάνισή του δηλώνεται στο Εθνικό Μητρώο Ζώων Συντροφιάς από τον οικείο δήμο. Αν το εξαφανισμένο αδέσποτο ζώο δεν έχει δώσει σημεία ζωής για περίοδο τουλάχιστον τριών (3) ετών από την ημερομηνία καταχώρισης της εξαφάνισής του στο Εθνικό Μητρώο Ζώων Συντροφιάς, τότε δηλώνεται ο θάνατος του αδέσποτου ζώου και ως αιτία θανάτου εγγράφεται το εξής: «3+ χρόνια χωρίς σημεία ζωής».
17. Για την αναγνώριση των ιδιοκτητών δεσποζόμενων ζώων συντροφιάς που φέρουν ηλεκτρονική σήμανση, για τον έλεγχο του διαβατηρίου και για τον εν γένει έλεγχο της τήρησης των υποχρεώσεων του παρόντος νόμου, οι δήμοι, οι περιφέρειες, και τα αρμόδια όργανα ελέγχου και βεβαίωσης παραβάσεων της παρ. 6 του άρθρου 3 εφοδιάζονται με τους κατάλληλους ανιχνευτές με μέριμνα και δαπάνες του οικείου φορέα ή οργάνου.
18. Από τη δημοσίευση του παρόντος, το Υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων συνεπικουρεί το Υπουργείο Ψηφιακής Διακυβέρνησης σε κάθε αναγκαίο θέμα για την υλοποίηση του Εθνικού Μητρώου Ζώων Συντροφιάς και συνεργάζεται για τη μετάπτωση των δεδομένων από την υπάρχουσα «Διαδικτυακή Ηλεκτρονική Βάση» που περιλαμβάνει τους κωδικούς σήμανσης, τα στοιχεία των ιδιοκτητών και των ζώων συντροφιάς που έχει καταγράψει από την ημερομηνία ανάθεσης σε αυτό της τήρησης της Ηλεκτρονικής Βάσης Δεδομένων μέχρι την ημερομηνία παράδοσής της στο Υπουργείο Ψηφιακής Διακυβέρνησης.

Άρθρο 5

Υποχρεώσεις ιδιοκτήτη δεσποζόμενου ζώου συντροφιάς

1. Ο ιδιοκτήτης δεσποζόμενου ζώου συντροφιάς υποχρεούται:
  - (α) Με την επιφύλαξη της παρ. 2 του άρθρου 6, να στείρωσει το δεσποζόμενο ζώο συντροφιάς του, εφόσον είναι σκύλος ή γάτα, εντός έξι (6) μηνών από την απόκτησή του εφόσον το ζώο είναι άνω του ενός (1) έτους. Σε περίπτωση απόκτησης ζώου κάτω του ενός (1) έτους, η στείρωση λαμβάνει χώρα μέσα στους έξι (6) πρώτους μήνες από τη συμπλήρωση του πρώτου (1^{ου}) έτους. Η προθεσμία των προηγούμενων εδαφίων μπορεί να διαφοροποιείται ανάλογα με τη φυλή του ζώου και άλλα ειδικά χαρακτηριστικά του, μετά από εμπειριστατωμένη γνωμάτευση κτηνιάτρου. Κατ' εξαίρεση, η στείρωση δεν είναι υποχρεωτική για υπερήλικα και ασθενή ζώα μετά από εμπειριστατωμένη γνωμάτευση κτηνιάτρου.

Σε περίπτωση που ο ιδιοκτήτης ζώου δεν στείρωσει το ζώο συντροφιάς του, επιβάλλεται το πρόστιμο του άρθρου 22 και χορηγείται στον ιδιοκτήτη τρίμηνη προθεσμία για να προβεί στη στείρωση. Σε περίπτωση που και αυτή η προθεσμία παρέλθει άπρακτη, επιβάλλεται εκ νέου το πρόστιμο.

Η υποχρέωση του ιδιοκτήτη για στείρωση του δεσποζόμενου ζώου συντροφιάς άρχεται από την 1η.9.2023. Τα πρόστιμα του άρθρου 22 για την παράβαση της ως άνω υποχρέωσης επιβάλλονται από την 1η.9.2024.

(β) Να σημάνει και να καταγράψει το ζώο του στο Εθνικό Μητρώο Ζώων Συντροφιάς, εφόσον αυτό είναι σκύλος ή γάτα, πριν το ζώο εγκαταλείψει τον τόπο γέννησής του και οπωσδήποτε εντός προθεσμίας δύο (2) μηνών από τη γέννηση αυτού και σε κάθε άλλη περίπτωση απόκτησης, εντός της προθεσμίας της παρ. 12 του άρθρου 4.

(γ) Να τηρεί τις προθεσμίες της παρ. 12 του άρθρου 4 για την ενημέρωση του Εθνικού Μητρώου Ζώων Συντροφιάς σε κάθε περίπτωση που υπάρχει ανάγκη καταχώρισης ή μεταβολής στοιχείων που αφορούν τον ίδιο ή το ζώο συντροφιάς του, εφόσον αυτό είναι σκύλος ή γάτα.

(δ) Να τηρεί τους κανόνες ευζωίας του ζώου και να μεριμνά για τον ετήσιο εμβολιασμό του ζώου, εφόσον αυτός προβλέπεται, και την κτηνιατρική εξέτασή του, η οποία αποδεικνύεται από το βιβλιάριο υγείας και το διαβατήριο του ζώου, εφόσον διαθέτει.

(ε) Να μεριμνά για την αναγκαία κτηνιατρική περίθαλψη του ζώου συντροφιάς, την εξασφάλιση άνετου, υγιεινού και κατάλληλου καταλύματος, προσαρμοσμένου στον φυσικό τρόπο διαβίωσης του ζώου, το οποίο να του επιτρέπει να βρίσκεται στη φυσική του στάση, χωρίς να εμποδίζονται οι φυσικές του κινήσεις και η δυνατότητα για πραγματοποίηση της απαραίτητης για την υγεία και την ευζωία του άσκησης.

(στ) Να εφοδιάζεται με το διαβατήριο του ζώου του εάν πρόκειται να ταξιδέψει με αυτό στο εξωτερικό και να μεριμνά για την ενημέρωσή του σε περίπτωση μεταβολής των στοιχείων του ιδιοκτήτη ή του ζώου.

(ζ) Να μην εγκαταλείπει το ζώο συντροφιάς του. Ειδικά για τους σκύλους και τις γάτες, σε περίπτωση που επιθυμεί να τα αποχωριστεί, υποχρεούται να γνωστοποιεί την πρόθεσή του αυτή στην αρμόδια υπηρεσία του δήμου του τόπου της μόνιμης κατοικίας του προκειμένου, με μέριμνα του δήμου, να αναρτηθεί προς υιοθεσία στην Πανελλήνια Πλατφόρμα Υιοθεσίας Αδέσποτων Ζώων Συντροφιάς για χρονικό διάστημα τουλάχιστον τριάντα (30) ημερών. Ακολούθως, και εφόσον δεν βρεθεί νέος ιδιοκτήτης, το παραδίδει αποκλειστικά στην αρμόδια υπηρεσία του δήμου αυτού με την υπογραφή σχετικής υπεύθυνης δήλωσης και καταβολή ποσού τριακόσιων (300) ευρώ για την παράδοση, εφόσον είναι σκύλος, ή εκατό (100) ευρώ, εφόσον είναι γάτα. Ο πιστοποιημένος υπάλληλος του δήμου μεριμνά άμεσα για την ενημέρωση του Εθνικού Μητρώου Ζώων Συντροφιάς ως προς τη μεταβολή αυτή και την καταγραφή του ζώου ως αδέσποτου με προσωρινό ιδιοκτήτη τον δήμο. Ιδιοκτήτης που εγκαταλείπει το ζώο συντροφιάς του στερείται της δυνατότητας απόκτησης άλλου ζώου συντροφιάς για χρονικό διάστημα τριών (3) ετών.

(η) Να μεριμνά για τον άμεσο καθαρισμό του περιβάλλοντος από τα περιττώματα του ζώου συντροφιάς εκτός αν πρόκειται για σκύλο βοήθειας, έρευνας και διάσωσης κατά τη διάρκεια άσκησης των καθηκόντων του, σκύλο στη διάρκεια του κυνηγιού ή σκύλο φύλαξης ποιμνίων κατά τη διάρκεια εκτέλεσης των καθηκόντων τους.

- (θ) Να μεριμνά ώστε να καλύπτονται οι ελάχιστες ανάγκες του ζώου και το ζώο να έχει επαρκή επαφή με τον ίδιο ή άλλο άνθρωπο, ώστε να μην ζει σε κατάσταση μοναξιάς και να διατηρείται η ψυχική του υγεία, καθώς και για την εκπαίδευσή του, όταν απαιτείται.
- (ι) Να μην κόβει τα αυτιά ή την ουρά του ζώου, εκτός αν συντρέχει ιατρικός λόγος. Επιτρέπεται η πρακτική κοπής μικρού τμήματος του ενός αυτιού γάτας από κτηνίατρο μετά από επέμβαση στείρωσης.
- (ια) Σε κάθε περίπτωση να διασφαλίζει ότι το ζώο συντροφιάς απολαμβάνει τις πέντε ελευθερίες του που ορίζονται στην παρ. 2 του άρθρου 2.
2. Ο ιδιοκτήτης δεσποζόμενου ζώου συντροφιάς ευθύνεται για οποιαδήποτε βλάβη ή ζημιά, προκαλείται από το ζώο, σύμφωνα με το άρθρο 924 του Αστικού Κώδικα (π.δ. 456/1984 Α' 164). Για τα αδέσποτα ζώα συντροφιάς, η αντίστοιχη αστική και ποινική ευθύνη βαρύνει τον οικείο δήμο, εφόσον αυτός δεν έχει συμμορφωθεί με τις υποχρεώσεις του από τον παρόντα νόμο και ιδίως αν δεν έχει σημάνει και στείρωσει τα ζώα αυτά ή τον προσωρινό ιδιοκτήτη, εκτός εάν καταβληθεί αστική αποζημίωση για την προκληθείσα βλάβη ή ζημιά από άλλο φορέα, όπως ασφαλιστική εταιρεία.
3. Εκτός από τις υποχρεώσεις των παρ. 1 και 2, ο ιδιοκτήτης σκύλου επιπλέον:
- (α) Μεριμνά να γίνεται ο περίπατος του σκύλου πάντα με συνοδό.
- (β) Οφείλει να λαμβάνει τα κατάλληλα μέτρα, ώστε να μην εξέρχεται ελεύθερα ο σκύλος του από τον χώρο της ιδιοκτησίας του και εισέρχεται σε χώρους άλλων ιδιοκτησιών ή σε κοινόχρηστους χώρους.
- (γ) Για την αποφυγή ατυχημάτων, υποχρεούται κατά τη διάρκεια του περιπάτου να κρατάει τον σκύλο του δεμένο με λουρί και να βρίσκεται σε μικρή απόσταση από αυτόν. Η ίδια υποχρέωση ισχύει και για οποιονδήποτε συνοδό του ζώου, πέραν του ιδιοκτήτη του. Η υποχρέωση αυτή δεν ισχύει για την κίνηση του σκύλου εντός πάρκων ζώων.
- (δ) Οφείλει να φροντίζει να μη μένει μόνιμα δεμένος ο σκύλος του εντός της ιδιοκτησίας του, ακόμα και αν η αλυσίδα ή το σκοινί είναι μακρύ. Σε εξαιρετικές περιπτώσεις και εφόσον η ιδιοκτησία δεν έχει περίφραξη, επιτρέπεται η χρήση υπόγειου ηλεκτρονικού φράχτη.
- (ε) Εφόσον ο σκύλος διαμένει μόνιμα στην αυλή ή σε άλλο εξωτερικό χώρο, οφείλει να παρέχει κατάλυμα για ανάπαυση το οποίο να είναι δροσερό και σκιασμένο το καλοκαίρι και επαρκώς προστατευμένο από το κρύο και τον αέρα το χειμώνα. Το κατάλυμα για ανάπαυση πρέπει να προστατεύεται από τη βροχή, το χιόνι και τα λιμνάζοντα ύδατα. Εφόσον ο σκύλος διαμένει σε εξωτερικό χώρο, ο χώρος αυτός πρέπει να καθαρίζεται τακτικά.
- (στ) Οφείλει να μεριμνά ώστε ο σκύλος να έχει ικανή πρόσβαση σε χώρο της αυλής ή σε άλλο εξωτερικό χώρο τέτοιο ώστε ο σκύλος να έχει τη δυνατότητα κίνησης και άσκησης ανάλογης με τη φυλή και την ηλικία του.
4. Εκτός από τις υποχρεώσεις των παρ. 1 και 2, ο ιδιοκτήτης γάτας οφείλει επιπλέον να μεριμνά, ώστε αυτή να μην διαβιεί σε κλουβί.
5. Απαγορεύεται η αφαίρεση του μέσου ηλεκτρονικής σήμανσης από τον ιδιοκτήτη του ζώου συντροφιάς ή από άλλο πρόσωπο ή από κτηνίατρο, χωρίς κτηνιατρική γνωμάτευση που βεβαιώνει την αναγκαιότητα της αφαίρεσης και εντολή αρμόδιου εισαγγελέα. Σε κάθε επίσκεψη επαναληπτικού εμβολιασμού στον κτηνίατρο, ελέγχεται η λειτουργία του μέσου ηλεκτρονικής σήμανσης και, εφόσον έχει παύσει να λειτουργεί, τοποθετείται νέο.

6. Ο ιδιοκτήτης κυνηγετικού σκύλου, κατά τη διάρκεια του κυνηγιού ή σε κάθε άλλη μετακίνησή του μαζί με τον σκύλο του για τον σκοπό αυτό, υποχρεούται να φέρει μαζί του το διαβατήριο του σκύλου του. Οι υποχρεώσεις των περ. α', β' και γ' της παρ. 3 δεν ισχύουν για τους σκύλους βοήθειας, καθώς και για τους σκύλους φύλαξης ποιμνίων, τους κυνηγετικούς σκύλους και τους σκύλους έρευνας και διάσωσης κατά τη διάρκεια της φύλαξης του ποιμνίου, του κυνηγιού, της εκπαίδευσης και της έρευνας και διάσωσης, αντίστοιχα.
7. Αφαιρείται η άδεια κυνηγιού από κυνηγό, του οποίου ο σκύλος που χρησιμοποιείται στο κυνήγι δεν έχει σημανθεί και καταχωρηθεί στο Εθνικό Μητρώο Ζώων Συντροφιάς. Ομοίως, η άδεια κυνηγιού αφαιρείται αν ο κυνηγός έχει εγκαταλείψει ζώα που βρίσκονται στην κατοχή του ή στην ιδιοκτησία του ή άμεσους απογόνους αυτών. Τα μέσα μεταφοράς του κυνηγετικού σκύλου πρέπει να είναι κατάλληλα, με επαρκή χώρο, φωτισμό και αερισμό και να ικανοποιούν τις φυσιολογικές ανάγκες του ζώου.
8. Πέραν των περιοχών που καθορίζονται με τη διαδικασία του άρθρου 57 του ν. 2637/1998 (Α' 200) ως ελεγχόμενες κυνηγετικές περιοχές, επιτρέπεται να καθορίζονται και λοιποί περιορισμένοι χώροι εκγύμνασης σκύλων, καθώς και να διεξάγονται αγώνες κυνηγετικών ικανοτήτων σκύλων δεικτών σε αυτούς.

Άρθρο 6

Εκτροφή, αναπαραγωγή και εμπορία ζώων συντροφιάς

1. Οι επιχειρήσεις εκτροφής, αναπαραγωγής και εμπορίας ζώων συντροφιάς ιδρύονται και λειτουργούν σύμφωνα με το άρθρο 3 του ν. 4711/2020 (Α' 145), οφείλουν να διαθέτουν κατάλληλο ενδιαίτημα, να συμμορφώνονται με τους όρους που προβλέπονται στο π.δ. 184/1996 (Α' 137), καθώς και με τις διατάξεις του ν. 604/1977 (Α' 163) και του π.δ. 463/1978 (Α' 96), και να τηρούν όλους τους κανόνες ευζωίας, ασφάλειας και παροχής κατάλληλης κτηνιατρικής περίθαλψης.
2. Οι εκτρεφόμενοι, οι αναπαραγόμενοι ή οι προς πώληση σκύλοι και γάτες διαθέτουν ενημερωμένο ηλεκτρονικό βιβλιάριο υγείας ή διαβατήριο, σημαίνονται υποχρεωτικά και καταχωρούνται στο Εθνικό Μητρώο Ζώων Συντροφιάς.
3. Κάθε άλλη περίπτωση εκτροφής, αναπαραγωγής, πώλησης ή δωρεάν διάθεσης ζώου από ιδιώτη ιδιοκτήτη, πλην των εγκεκριμένων και αδειοδοτημένων σύμφωνα με το παρόν, θεωρείται παράνομη εκτροφή και εμπορία και υπόκειται στις ποινικές και διοικητικές κυρώσεις των άρθρων 21 και 22.
4. Οι εκτροφείς τηρούν αρχείο για κάθε θηλυκό ζώο αναπαραγωγής, σύμφωνα με τον Κανονισμό (ΕΕ) 2019/2035 της Επιτροπής της 28ης Ιουνίου 2019 για τη συμπλήρωση του κανονισμού (ΕΕ) 2016/429 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου σχετικά με τους κανόνες που διέπουν τις εγκαταστάσεις στις οποίες διατηρούνται χερσαία ζώα και τα εκκολαπτήρια, καθώς και την ιχνηλασιμότητα ορισμένων δεσποζόμενων χερσαίων ζώων και αυγών για επώαση (L 314). Τα θηλυκά ζώα αναπαραγωγής καταχωρούνται στο Εθνικό Μητρώο Ζώων Συντροφιάς με την ένδειξη αναπαραγωγικό ζώο.
5. Θηλυκοί σκύλοι αναπαραγωγής δεν γονιμοποιούνται πριν από το δεύτερο οιστρικό κύκλο και σε καμία περίπτωση πριν από την παρέλευση εννέα (9) μηνών από τον τελευταίο τοκετό.

6. Απαγορεύεται η αναπαραγωγή μετά το ένατο (9^ο) έτος της ηλικίας του ζώου συντροφιάς, καθώς και η αναπαραγωγή του ίδιου ζώου συντροφιάς περισσότερες από έξι (6) φορές σε όλη τη ζωή του.
7. Δεν επιτρέπεται να επιλέγονται για αναπαραγωγή ζώα συντροφιάς των οποίων τα ανατομικά και φυσιολογικά χαρακτηριστικά ή τα χαρακτηριστικά της συμπεριφοράς τους μπορούν, ανάλογα με το είδος και τη φυλή, να αποδειχθούν βλαβερά για την υγεία και ευζωία του θηλυκού αναπαραγωγικού ζώου συντροφιάς και των απογόνων του.
8. Απαγορεύονται:
  - (α) Η πώληση σκύλων και γατών σε υπαίθριους δημόσιους χώρους, συμπεριλαμβανόμενων των υπαίθριων αγορών.
  - (β) Η πώληση ζώων συντροφιάς με ηλικία μικρότερη των δέκα (10) εβδομάδων.
  - (γ) Η εισαγωγή και η εμπορία σκύλων που είναι ακρωτηριασμένοι.
  - (δ) Η αναπαραγωγή σκύλων που είναι ακρωτηριασμένοι.
  - (ε) Η πώληση και η έκθεση σκύλων και γατών σε καταστήματα πώλησης ειδών ζώων συντροφιάς (pet shops).
9. Απαγορεύονται οι διαδικτυακές, έντυπες ή άλλες αγγελίες «για ζευγάρι» ζώων συντροφιάς.
10. Αγγελίες για πώληση ζώων συντροφιάς σε έντυπα, φυλλάδια, τοιχοκολλήσεις, ιστοσελίδες ή στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης επιτρέπονται μόνο από τα πρόσωπα που αναφέρονται στην παρ. 1, με υποχρεωτική αναφορά του αριθμού σήμανσης και του αριθμού έγκρισης του εγκεκριμένου εκτροφέα. Ειδικώς για σκύλους και γάτες επιτρέπεται η δημοσίευση αγγελίας για υιοθεσία εφόσον συνοδεύεται από τον υπερσύνδεσμο της υιοθεσίας που έχει αναρτηθεί στην Πανελλήνια Πλατφόρμα Υιοθεσίας Αδέσποτων Ζώων Συντροφιάς.
11. Ειδικά για σκύλους και γάτες, στις αγγελίες για πώληση ή υιοθεσία, αναρτώνται υποχρεωτικά οι ελάχιστες πληροφορίες που αφορούν το ζώο και περιλαμβάνουν πρόσφατη φωτογραφία του ζώου, τον αριθμό ταυτοποίησης (microchip), τη βάση δεδομένων στην οποία το ζώο έχει καταγραφεί, την ημερομηνία γέννησης και τη χώρα προέλευσης (τόπος γέννησης), το φύλο, τη φυλή, την τιμή του ζώου, εφόσον πωλείται, και τα δικαιώματα του αγοραστή, πληροφορίες σχετικά με τους εμβολιασμούς και τις αποπαρασιτώσεις που έχουν πραγματοποιηθεί και εάν το ζώο είναι στερημένο ή όχι. Επιπλέον, στις αγγελίες σκύλων και γατών πρέπει να περιλαμβάνονται ελάχιστες πληροφορίες που αφορούν στους πωλητές ή τους διαφημιζόντες όπως τα στοιχεία επικοινωνίας του πωλητή ή του διαφημιζόντα (όνομα και επώνυμο, αριθμός τηλεφώνου), λογαριασμός ηλεκτρονικού ταχυδρομείου και τόπος όπου βρίσκεται το ζώο, το καθεστώς του πωλητή ή του διαφημιζόντα, δηλαδή εάν πρόκειται για εκτροφέα, φιλοζωικό σωματείο ή φιλοζωική οργάνωση μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα, φυσικό πρόσωπο που διαθέτει αδειοδοτημένο καταφύγιο, καθώς και ο αριθμός έγκρισης του εκτροφέα, του πωλητή, του φιλοζωικού σωματείου ή της φιλοζωικής οργάνωσης μη κερδοσκοπικού σκοπού ή του φυσικού προσώπου που διαθέτει αδειοδοτημένο καταφύγιο.
12. Για την προώθηση της υπεύθυνης ιδιοκτησίας σε κάθε διαφήμιση ή αγγελία τίθεται η εξής προειδοποίηση: «Ένα ζώο δεν είναι παιχνίδι. Πρέπει να γνωρίζετε ότι η αγορά ή η υιοθεσία ενός ζώου είναι μια απόφαση που αλλάζει τη ζωή σας. Ως ιδιοκτήτης ζώου είστε νομικά υποχρεωμένος να διασφαλίσετε την κάλυψη όλων των αναγκών για την

ευζωία του. Σε αντίθετη περίπτωση διαπράττετε αδίκημα που τιμωρείται από τον νόμο».

13. Απαγορεύεται να εισάγονται στην Ελλάδα σκύλοι και γάτες που δεν έχουν ηλεκτρονική σήμανση. Τα στοιχεία σήμανσης των εισαγόμενων ζώων (κωδικός σήμανσης και όνομα εισαγωγέα), από χώρες εκτός της Ευρωπαϊκής Ένωσης καταγράφονται στα σημεία εισόδου στην Ελλάδα και ενημερώνεται απευθείας το ΕΜΖΣ.

Άρθρο 7

Αρμοδιότητες και υποχρεώσεις των δήμων

1. Οι δήμοι υποχρεούνται να διαθέτουν ολοκληρωμένο επιχειρησιακό πρόγραμμα διαχείρισης των αδέσποτων ζώων, σύμφωνα με τα οριζόμενα στην παρ. 2 του άρθρου 3, το οποίο περιλαμβάνει κατ' ελάχιστον (α) την περισυλλογή, (β) την παροχή κτηνιατρικής περίθαλψης, (γ) την ηλεκτρονική σήμανση και την καταγραφή στο ΕΜΖΣ, (δ) τη στείρωση και (ε) την υιοθεσία τους. Η αρμοδιότητα αυτή μπορεί να ασκείται και από συνδέσμους δήμων και διαδημοτικές συνεργασίες. Επιπλέον, έχουν την υποχρέωση να εξυπηρετούν τους πολίτες και ιδιοκτήτες δεσποζόμενων ζώων συντροφιάς για διοικητικές πράξεις σχετικές με το Εθνικό Μητρώο Ζώων Συντροφιάς, καθώς και την υποχρέωση υλοποίησης προγραμμάτων πρόληψης δημιουργίας νέων αδέσποτων ζώων.
2. Ο δήμος δύναται, με απόφαση του δημοτικού συμβουλίου, να συνεργάζεται για τους σκοπούς της παρ. 1, συνάπτοντας σχετική έγγραφη συμφωνία, με φιλοζωικά σωματεία και φιλοζωικές οργανώσεις μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα που έχουν έδρα στην Ελλάδα ή σε κράτος-μέλος της Ε.Ε. και είναι καταχωρημένες στο Μητρώο Φιλοζωικών Σωματείων και Οργανώσεων του Εθνικού Μητρώου Ζώων Συντροφιάς ή σε αντίστοιχα μητρώα των χωρών όπου εδρεύουν. Μεταξύ των δράσεων που αναλαμβάνουν τα φιλοζωικά σωματεία και οι φιλοζωικές οργανώσεις μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα δύναμει σχετικών συμβάσεων με τους δήμους μπορεί να συγκαταλέγεται η έκδοση των εγγράφων που απαιτούνται για την υλοποίηση υιοθεσίας σύμφωνα με το άρθρο 9. Οι βασικοί όροι συνεργασίας του δήμου με φιλοζωικά σωματεία και φιλοζωικές οργανώσεις μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα περιλαμβάνονται στο επιχειρησιακό πρόγραμμα κάθε δήμου.
3. Κάθε δήμος ή συνεργαζόμενοι δήμοι ή σύνδεσμοι δήμων ιδρύουν και λειτουργούν δημοτικά ή διαδημοτικά κτηνιατρεία, καταφύγια και αποτεφρωτήρια αδέσποτων ζώων συντροφιάς σε ιδιόκτητους ή μισθωμένους ή παραχωρούμενους από το Δημόσιο, την περιφέρεια ή από ιδιώτες χώρους. Κάθε δήμος υποχρεούται να διαθέτει, είτε ο ίδιος είτε στο πλαίσιο συνεργασίας με άλλους δήμους είτε ως μέλος συνδέσμου δήμων, τουλάχιστον ένα (1) καταφύγιο. Ο δήμος δύναται, ανάλογα με τις ανάγκες του, να συμβάλλεται με νομίμως αδειοδοτημένα καταφύγια. Η υποχρέωση της παρούσας δεν υφίσταται για δήμους με πληθυσμό μικρότερο των τριών χιλιάδων (3.000) κατοίκων.
4. Για την υλοποίηση του προγράμματος διαχείρισης αδέσποτων ζώων, οι δήμοι οφείλουν να διασφαλίζουν, καθ' όλη τη διάρκεια του έτους, την παροχή των αναγκαίων κτηνιατρικών υπηρεσιών από κατάλληλα φυσικά ή νομικά πρόσωπα είτε με προσφυγή στις διαδικασίες ανάθεσης του ν. 4412/2016 (Α' 147), είτε με σύναψη συμβάσεων μίσθωσης έργου του άρθρου 6 του ν. 2527/1997 (Α' 206). Με τις ίδιες διαδικασίες, οι δήμοι μπορούν να συμβάλλονται με φυσικά ή νομικά πρόσωπα για την παροχή

υπηρεσιών σταυλίτη, καθώς και για την παροχή υπηρεσιών καθαριότητας και φύλαξης για τα καταφύγια που λειτουργούν. Οι συμβάσεις μίσθωσης έργου του παρόντος δεν συμπεριλαμβάνονται στον μέγιστο επιτρεπόμενο αριθμό των συμβάσεων μίσθωσης έργου του άρθρου 89 του ν. 4604/2019 (Α' 50).

5. Η διαχείριση αδέσποτων ζώων συντροφιάς υλοποιείται ως εξής:

(α) Τα αδέσποτα ζώα συντροφιάς περισυλλέγονται από άτομα κατάλληλα εκπαιδευμένα και έμπειρα στην αιχμαλωσία ζώων συντροφιάς. Για τον σκοπό αυτό, κάθε δήμος οφείλει να διαθέτει τουλάχιστον ένα όχημα περισυλλογής ειδικά διαμορφωμένο για τον σκοπό αυτό. Οι δήμοι και το Εθνικό Κέντρο Δημόσιας Διοίκησης και Αυτοδιοίκησης μπορούν να καταρτίσουν προγράμματα εκπαίδευσης του προσωπικού τους για τον σκοπό αυτό από πιστοποιημένους εκπαιδευτές. Τα συνεργεία περισυλλογής αδέσποτων ζώων συντροφιάς εποπτεύονται, ως προς τις επιτρεπόμενες μεθόδους αιχμαλωσίας των ζώων αυτών, από κτηνίατρο της αρμόδιας κτηνιατρικής υπηρεσίας του δήμου και, όπου αυτή δεν έχει συσταθεί, από κτηνίατρο της οικείας περιφερειακής ενότητας.

(β) Τα ζώα που περισυλλέγονται επειδή περιφέρονται σε δημόσιους χώρους ελέγχονται για ηλεκτρονική σήμανση:

(βα) Αν δεν έχουν σήμανση θεωρούνται αυτόματα αδέσποτα και:

(βαα) Οδηγούνται στα δημοτικά κτηνιατρεία ή σε συνεργαζόμενα με τον δήμο κτηνιατρεία, υποβάλλονται σε κτηνιατρική εξέταση, στερώνονται, αποπαρασιτώνονται, εμβολιάζονται, σημαίνονται με ηλεκτρονική σήμανση και καταγράφονται στο ΕΜΖΣ ως αδέσποτα με προσωρινό ιδιοκτήτη τον δήμο.

(βαβ) Αν διαπιστωθεί από την κτηνιατρική εξέταση ότι είναι τραυματισμένα ή πάσχουν από ιάσιμο νόσημα, υποβάλλονται στην κατάλληλη θεραπευτική αγωγή.

(βαγ) Αν διαπιστωθεί από την κτηνιατρική εξέταση ότι είναι επικίνδυνα ζώα συντροφιάς ή ότι πάσχουν από ανίατη ασθένεια ή ότι είναι πλήρως ανίκανα να αυτοσυντηρηθούν λόγω γήρατος ή αναπηρίας και η διατήρησή τους στη ζωή είναι πρόδηλα αντίθετη με τους κανόνες ευζωίας τους, υποβάλλονται σε ευθανασία.

(βαδ) Μετά την παροχή της αναγκαίας κτηνιατρικής φροντίδας και περίθαλψης, τα περισυλλεγμένα ζώα συντροφιάς οδηγούνται στα διαθέσιμα καταφύγια, δημοτικά, διαδημοτικά ή μη δημοτικά ή στα συνεργαζόμενα με έγγραφη συμφωνία φιλοζωικά σωματεία και οργανώσεις μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα με σκοπό να υιοθετηθούν κατά τα προβλεπόμενα στο άρθρο 9. Εάν φιλοζωικό σωματείο ή οργάνωση μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα ή φυσικό πρόσωπο που διαθέτει αδειοδοτημένο καταφύγιο το επιθυμεί, είναι δυνατή η μεταβίβαση της προσωρινής ιδιοκτησίας ενός αδέσποτου σε αυτά, με αντίστοιχη ενημέρωση του ΕΜΖΣ.

(βαε) Αν δεν υπάρχουν διαθέσιμες θέσεις σε καταφύγια ή δεν βρεθεί ανάδοχος για ένα ζώο ή αυτό δεν υιοθετηθεί, τότε το ζώο επιστρέφεται στο οικείο περιβάλλον του. Δεν επιτρέπεται επαναφορά των αδέσποτων ζώων σε απόσταση μικρότερη των διακοσίων (200) μέτρων περιμετρικά από νοσοκομεία, σχολεία, αθλητικά κέντρα, αυτοκινητόδρομους ταχείας κυκλοφορίας, στους χώρους αποβίβασης και επιβίβασης ακτοπλοϊκών συγκοινωνιών, στα λιμάνια, στα αεροδρόμια, στους σιδηροδρομικούς σταθμούς, στους περιφραγμένους αρχαιολογικούς χώρους και στους περιφραγμένους χώρους του Οργανισμού Κεντρικών Αγορών και Αλιείας ΑΕ και της Κεντρικής Αγοράς

Θεσσαλονίκης ΑΕ, καθώς και σε χώρους σφαγείων ή όπου συγκεντρώνονται ή υπάρχουν σκουπίδια.

(ββ) Αν έχουν σήμανση, από την οποία προκύπτει ότι είναι ήδη καταχωρημένα στον δήμο ως αδέσποτα, τότε ενημερώνονται τα στοιχεία παρακολούθησης του ζώου. Εφόσον το ζώο δεν παρουσιάζει κλινικά προβλήματα ελευθερώνεται στο ίδιο σημείο, εκτός αν προκύπτουν οι περιορισμοί της υποπερ. (βαε), οπότε μεταφέρεται σε άλλη κατάλληλη περιοχή.

(βγ) Αν έχουν σήμανση από την οποία προκύπτει ότι είναι δεσποζόμενα, τότε ελέγχεται αν το ζώο έχει δηλωθεί ως απολεσθέν. Σε καταφατική περίπτωση, ενημερώνεται ο ιδιοκτήτης για να το παραλάβει. Αν δεν υπάρχει δήλωση απώλειας, διερευνάται εάν συντρέχει περίπτωση εγκατάλειψης και ενημερώνεται η Ελληνική Αστυνομία.

(γ) Σε περίπτωση που το δημοτικό ή διαδημοτικό καταφύγιο δεν έχει διαθέσιμες θέσεις για τη φιλοξενία αδέσποτων ζώων, ο δήμος μπορεί να επιλέγει να επαναφέρει ζώα από το καταφύγιο στο οικείο τους περιβάλλον, ώστε να κενωθούν θέσεις για άλλα ζώα τα οποία είτε χρειάζονται φροντίδα εντός καταφυγίου είτε είναι νεαρής ηλικίας. Σε κάθε περίπτωση, ζώα ηλικίας μικρότερης των πέντε (5) μηνών δεν επανεπεντάσσονται στο οικείο τους περιβάλλον και υιοθετούνται κατά προτεραιότητα.

(δ) Την ευθύνη για τη φροντίδα των επανεπεντασόμενων αδέσποτων ζώων έχουν οι δήμοι, οι οποίοι οφείλουν να δημιουργήσουν σημεία παροχής τροφής και νερού για τα ζώα αυτά, καθώς και τα συνεργαζόμενα με τους δήμους φιλοζωικά σωματεία και φιλοζωικές οργανώσεις μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα. Η παροχή τροφής, νερού και ιατροφαρμακευτικής φροντίδας σε αδέσποτα ζώα συντροφιάς από φιλόζωους πολίτες επιτρέπεται, υπό την προϋπόθεση ότι τηρούνται οι κανόνες καθαριότητας και υγιεινής για όλους, καθώς και οι κανόνες ευζωίας των ζώων.

(ε) Το συνεργείο περισυλλογής αδέσποτων ζώων συντροφιάς του οικείου δήμου μεριμνά και για την ενεργητική διαχείριση των καταγεγραμμένων αδέσποτων που ζουν εκτός καταφυγίου, όπως ενδεικτικά για τη μεταφορά τους με σκοπό την ετήσια κτηνιατρική εξέταση και τον αντιλυσσικό εμβολιασμό, την παρέμβαση σε περίπτωση δημιουργίας επιθετικής αγέλης αδέσποτων, τη χορήγηση φαρμάκων και την επικαιροποίηση της καταγραφής τους.

6. Επιτρέπεται η περισυλλογή και η φιλοξενία αδέσποτου ζώου και από εγγεγραμμένα στο οικείο μητρώο της παρ. 23 του άρθρου 2 φιλοζωικά σωματεία και φιλοζωικές οργανώσεις μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα που διαθέτουν αδειοδοτημένα καταφύγια, καθώς και από ιδιώτες που διαθέτουν αδειοδοτημένα καταφύγια. Στην περίπτωση αυτή τα ζώα καταχωρούνται στο ΕΜΖΣ με προσωρινό ιδιοκτήτη το ως άνω σωματείο ή οργάνωση ή ιδιοκτήτη καταφυγίου, οι οποίοι μεριμνούν για την υιοθεσία τους κατά το άρθρο 9. Τα ζώα αυτά δεν εξαιρούνται από τα προγράμματα διαχείρισης αδέσποτων ζώων του οικείου δήμου για την παροχή κτηνιατρικής περίθαλψης, τη στείρωση και τη συνολική μέριμνα για την ευζωία τους. Επιτρέπεται, επίσης, η μεταφορά αδέσποτων ζώων από φιλόζωους ιδιώτες σε δημοτικό κτηνιατρείο ή κτηνιατρείο με το οποίο είναι συμβεβλημένος ο δήμος, προκειμένου να εφαρμοστεί η διαδικασία της περ. β της παρ. 5 ή σε μη συμβεβλημένο με τον δήμο κτηνιατρείο, εφόσον ο ιδιώτης επιθυμεί να καλύψει το αντίστοιχο κόστος.
7. Οι στεριώσεις αδέσποτων ζώων συντροφιάς, όπως επίσης η σήμανση, η καταγραφή καθώς και λοιπές ιατρικές πράξεις περίθαλψής τους, μπορούν να πραγματοποιούνται

δωρεάν και από εθελοντές επαγγελματίες κτηνιάτρους, που έχουν την ελληνική υπηκοότητα ή την υπηκοότητα άλλου κράτους-μέλους της Ευρωπαϊκής Ένωσης και συγκεντρώνουν όλες τις προϋποθέσεις, προκειμένου να ασκήσουν νόμιμα το επάγγελμα του κτηνιάτρου στην Ελλάδα, οι οποίοι οφείλουν να υποβάλουν σχετική δήλωση στο Γεωτεχνικό Επιμελητήριο Ελλάδος (ΓΕΩΤΕΕ). Για την πραγματοποίηση των στείρωσεων, της σήμανσης και της καταγραφής των αδέσποτων ζώων συντροφιάς από εθελοντές κτηνιάτρους μπορούν να διατίθενται οι εγκαταστάσεις των κτηνιατρικών των αρμόδιων υπηρεσιών κτηνιατρικής της οικείας περιφέρειας, περιφερειακής ενότητας ή του δήμου ή άλλοι χώροι που ανήκουν στην οικεία περιφέρεια ή στον δήμο ή σε συνδέσμους δήμων, υπό την εποπτεία των αρμόδιων υπηρεσιών των δήμων. Για τον ίδιο σκοπό μπορούν να διατίθενται και οι χώροι ιδιωτικών κτηνιατρείων.

8. Σε κάθε δήμο συγκροτείται, με απόφαση του δημάρχου, πενταμελής Επιτροπή Παρακολούθησης του επιχειρησιακού προγράμματος διαχείρισης αδέσποτων ζώων συντροφιάς και πρόληψης δημιουργίας νέων αδέσποτων ζώων. Στην Επιτροπή μετέχουν:
  - (α) Δύο (2) μέλη που ορίζονται από φιλοζωικά σωματεία και φιλοζωικές οργανώσεις μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα που είναι εγγεγραμμένα στο Μητρώο Φιλοζωικών Σωματείων και Οργανώσεων και δραστηριοποιούνται στον δήμο.
  - (β) Ένας (1) κτηνίατρος που ορίζεται από τον οικείο δήμο και ο οποίος είναι, κατά προτίμηση, ο υπεύθυνος του προγράμματος διαχείρισης των αδέσποτων ζώων συντροφιάς και, ελλείψει αυτού, άλλος ιδιώτης κτηνίατρος.
  - (γ) Ένας (1) επαγγελματίας εκπαιδευτής, μέλος νομίμως αναγνωρισμένου επαγγελματικού σωματείου εκπαιδευτών σκύλων και, ελλείψει αυτού, εκπαιδευμένος υπάλληλος του οικείου δήμου.
  - (δ) Ένας (1) εκπρόσωπος που ορίζεται από τον οικείο δήμο, με τον αναπληρωτή του.
9. Η Επιτροπή της παρ. 7 έχει τις ακόλουθες αρμοδιότητες:
  - (α) Αποφασίζει για την επικινδυνότητα ενός ζώου συντροφιάς και για την αναγκαιότητα πραγματοποίησης ευθανασίας ενός αδέσποτου ζώου συντροφιάς, σύμφωνα με τη γνωμάτευση κτηνιάτρου.
  - (β) Εισηγείται στις αρμόδιες υπηρεσίες του δήμου τρόπους αντιμετώπισης των προβλημάτων που προκύπτουν κατά τη διαχείριση των αδέσποτων ζώων.
  - (γ) Συντάσσει ετήσια έκθεση προς το δημοτικό συμβούλιο σχετικά με την πρόοδο της υλοποίησης του επιχειρησιακού προγράμματος διαχείρισης αδέσποτων ζώων του δήμου και διατυπώνει προτάσεις για τη βελτίωσή του.
10. Στην περίπτωση που στο πλαίσιο της Επιτροπής της παρ. 7 διαπιστώνεται διαφωνία για την επικινδυνότητα ενός αδέσποτου ζώου συντροφιάς ή για την αναγκαιότητα της πραγματοποίησης ευθανασίας, την οριστική απόφαση λαμβάνει ειδική επιστημονική επιτροπή που συγκροτείται σε κάθε δήμο με απόφαση του δημάρχου και αποτελείται από:
  - (α) Έναν (1) κτηνίατρο της κτηνιατρικής υπηρεσίας της οικείας περιφερειακής ενότητας, με τον αναπληρωτή του.
  - (β) Έναν (1) ιδιώτη κτηνίατρο που ασκεί νόμιμα το επάγγελμα στην Ελλάδα και δραστηριοποιείται στην περιοχή δικαιοδοσίας του δήμου ή όμορου δήμου, με τον αναπληρωτή του.

(γ) Έναν (1) κτηνίατρο που ασκεί νόμιμα το επάγγελμα στην Ελλάδα και συνεργάζεται με φιλοζωικό σωματείο ή φιλοζωική οργάνωση μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα που δραστηριοποιείται στην περιοχή δικαιοδοσίας του δήμου ή όμορου δήμου, με τον αναπληρωτή του.

Σε περίπτωση επιθετικού ζώου του οποίου η επιθετικότητα δεν οφείλεται σε παθολογικά αίτια, ο δήμος μπορεί να ζητήσει τη γνώμη επαγγελματία εκπαιδευτή σκύλων, μέλους νομίμως αναγνωρισμένου επαγγελματικού σωματείου εκπαιδευτών σκύλων.

11. Οι αποφάσεις ευθανασίας αναρτώνται πριν την υλοποίησή τους στην Πανελλήνια Πλατφόρμα Υιοθεσίας Αδέσποτων Ζώων και στην ιστοσελίδα του οικείου δήμου για ελάχιστη περίοδο τριάντα (30) ημερών. Η περίοδος των τριάντα (30) ημερών δεν απαιτείται να τηρηθεί αν συντρέχουν κτηνιατρικοί λόγοι για άμεση ευθανασία.
12. Για την υλοποίηση του επιχειρησιακού προγράμματος διαχείρισης αδέσποτων και πρόληψης δημιουργίας νέων αδέσποτων ζώων ο δήμος μπορεί να συνάψει προγραμματική σύμβαση του άρθρου 100 του ν. 3852/2010 (Α' 87) με αναπτυξιακό οργανισμό του άρθρου 2 του ν. 4674/2020 (Α' 53) ή με δίκτυα δήμων και περιφερειών σύμφωνα με τις κείμενες διατάξεις.
13. Οι δήμοι δεν μπορούν να επιβάλουν ειδικά δημοτικά τέλη σχετικά με την ιδιοκτησία ζώων συντροφιάς.

Άρθρο 8

Χρηματοδότηση των δήμων - Πρόγραμμα Άργος

1. Θεσπίζεται ειδικό χρηματοδοτικό πρόγραμμα με την επωνυμία «Άργος».
2. Στόχος του προγράμματος είναι η χρηματοδότηση των δήμων για την υλοποίηση των επιχειρησιακών προγραμμάτων του άρθρου 7 και επιμέρους δράσεων του παρόντος, την προμήθεια του απαραίτητου εξοπλισμού και οχημάτων, τη χρηματοδότηση προγραμμάτων καταγραφής, στείρωσης και εμβολιασμού, καθώς και της δημιουργίας καταφυγίων, κτηνιατρείων, αποτεφρωτηρίων και περιφραγμένων πάρκων σκύλων, την κάλυψη του κόστους συμβάσεων με κτηνιάτρους, καθώς και με το πάσης φύσης λοιπό προσωπικό που είναι αναγκαίο για την εφαρμογή του παρόντος.
3. Το πρόγραμμα επιχορηγείται από τα ειδικά χρηματοδοτικά προγράμματα των άρθρων 69 και 71 του ν. 4509/2017 (Α' 201), καθώς και από οποιουσδήποτε άλλους πόρους του Υπουργείου Εσωτερικών.
4. Οι πιστώσεις του προϋπολογισμού του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων που αφορούν προγράμματα καταπολέμησης της λύσσας και άλλων ζωοανθρωπονόσων, όπως η λεϊσμανίωση, διατίθενται για τη χρηματοδότηση των δήμων με σκοπό την ενίσχυση και την παρακολούθηση των προγραμμάτων διαχείρισης αδέσποτων ζώων και τη μείωση του πληθυσμού των αδέσποτων ζώων συντροφιάς.

Άρθρο 9

Υιοθεσία αδέσποτων ζώων συντροφιάς

1. Οι προσωρινοί ιδιοκτήτες αδέσποτων ζώων συντροφιάς μεριμνούν για την εύρεση αναδόχων και για την υιοθεσία τους. Τα αδέσποτα ζώα συντροφιάς μπορούν να υιοθετηθούν από ενήλικα άτομα με κατοικία στην Ελλάδα ή στο εξωτερικό. Για την υιοθεσία αδέσποτων ζώων συντροφιάς οι προσωρινοί ιδιοκτήτες μπορούν να

συνεργάζονται μεταξύ τους ή με φιλοζωικά σωματεία και φιλοζωικές οργανώσεις μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα που λειτουργούν νόμιμα.

2. Τα προς υιοθεσία ζώα συντροφιάς υιοθετούνται αφού έχουν υποβληθεί προηγουμένως σε σήμανση, αποπαρασίτωση, εμβολιασμό και στείρωση, εφόσον η τελευταία δεν αντενδείκνυται λόγω ηλικίας, νόσου ή άλλων παθολογικών αιτίων. Κατά την παράδοση ενός ζώου για υιοθεσία υπογράφεται η «δήλωση υιοθεσίας ζώου από νέο ιδιοκτήτη» μεταξύ του προσωρινού ιδιοκτήτη και του νέου ιδιοκτήτη, καταγράφονται στο Εθνικό Μητρώο Ζώων Συντροφιάς τα πλήρη στοιχεία του νέου ιδιοκτήτη τους και εκδίδεται ή κατά περίπτωση ενημερώνεται το έγγραφο ταυτοποίησής του (διαβατήριο) με τα στοιχεία του ζώου και του νέου ιδιοκτήτη.
3. Για τον σκοπό της διενέργειας υιοθεσιών, δημιουργείται και λειτουργεί στο Εθνικό Μητρώο Ζώων Συντροφιάς Πανελλήνια Πλατφόρμα Υιοθεσίας Αδέσποτων Ζώων Συντροφιάς. Κάθε ζώο προς υιοθεσία καταχωρείται στην πλατφόρμα αυτή με το όνομά του, τη φωτογραφία του, την αναλυτική περιγραφή του, τον αριθμό ταυτοποίησης (microchip), την ηλικία του, το φύλο του, τον κωδικό αριθμό καταφυγίου στο οποίο διαμένει ή τα στοιχεία του αναδόχου του, τους συνδέσμους σε άλλες ιστοσελίδες ή δημόσιες σελίδες σε μέσα κοινωνικής δικτύωσης με επιπλέον στοιχεία για το συγκεκριμένο ζώο και λοιπές πληροφορίες. Δίπλα στο όνομα του ζώου αναγράφονται ο προσωρινός ιδιοκτήτης του, τα στοιχεία επικοινωνίας του αρμόδιου προσώπου που έχει αναλάβει την υιοθεσία του (ανάδοχος, υπάλληλος δήμου, εκπρόσωπος φιλοζωικού σωματείου ή φιλοζωικής οργάνωσης μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα ή καταφυγίου). Οι προσωρινοί ιδιοκτήτες οφείλουν στις ιστοσελίδες τους ή στις δημόσιες σελίδες τους σε μέσα κοινωνικής δικτύωσης να παραπέμπουν στον σύνδεσμο της ηλεκτρονικής πλατφόρμας του πρώτου εδαφίου για την προώθηση της υιοθεσίας αδέσποτων ζώων. Το πρόσωπο που έχει αναλάβει την υιοθεσία του ζώου μεριμνά για την ανάρτηση των στοιχείων του αδέσποτου ζώου στην Πανελλήνια Πλατφόρμα Υιοθεσίας Αδέσποτων Ζώων Συντροφιάς και προβαίνει σε όλες τις αναγκαίες επικοινωνίες και διαδικασίες έως ότου το ζώο υιοθετηθεί.
4. Στην περίπτωση υιοθεσίας αδέσποτου ζώου συντροφιάς από ενδιαφερόμενο νέο ιδιοκτήτη που δεν είναι μόνιμος κάτοικος Ελλάδας ή σε περίπτωση συνεργασίας με φιλοζωικό σωματείο ή φιλοζωική οργάνωση μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα που δεν έχει έδρα στην Ελλάδα, η υιοθεσία πραγματοποιείται με την παράδοσή του στον ενδιαφερόμενο νέο ιδιοκτήτη ή σε νόμιμο εκπρόσωπό του ή σε πληρεξούσιό του και η πληρεξουσιότητα αποδεικνύεται με έγγραφο βέβαιης χρονολογίας. Κατά τα λοιπά εφαρμόζεται το μέρος VI του κανονισμού (ΕΕ) 2016/429.
5. Απαγορεύεται η καταβολή αντιτίμου για την πραγματοποίηση υιοθεσιών, εξαιρουμένων των εξόδων μετακίνησης του ζώου και τυχόν δαπανών σίτισης και ιατρικής φροντίδας, τα οποία πρέπει να αναρτώνται στην Πλατφόρμα της παρ. 3.
6. Αδέσποτο ή μη σημασμένο ζώο, που περισυλλέγεται από πρόσωπο άλλο πλην των αναφερόμενων στο πρώτο εδάφιο της παρ. 1, παραδίδεται σε ένα από τα πρόσωπα αυτά. Αν το πρόσωπο που το περισυνέλλεξε επιθυμεί να το υιοθετήσει, καθίσταται ανάδοχος μέχρι την ολοκλήρωση της διαδικασίας υιοθεσίας. Για τον σκοπό αυτό, μπορεί, εφόσον επιθυμεί, να μεταφέρει το ζώο απευθείας σε κτηνιατρείο ή σε κτηνίατρο με τον οποίο είναι συμβεβλημένο ένα από τα πρόσωπα της παρ. 1,

προκειμένου να εξεταστεί και καταχωρηθεί στο ΕΜΖΣ με προσωρινό ιδιοκτήτη ένα από τα ως άνω πρόσωπα και ανάδοχο τον ίδιο.

Άρθρο 10

Μετακίνηση και μεταφορά ζώων συντροφιάς – Εμπόριο σκύλων και γατών

1. Η μη εμπορικού χαρακτήρα μετακίνηση ζώων συντροφιάς (σκύλων και γατών) από ένα κράτος - μέλος της Ευρωπαϊκής Ένωσης σε ένα άλλο ή από έδαφος ή τρίτη χώρα σε κράτος - μέλος της Ευρωπαϊκής Ένωσης διέπεται από τις διατάξεις του Εκτελεστικού Κανονισμού (ΕΕ) 576/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 12ης Ιουνίου 2013 σχετικά με τις μη εμπορικού χαρακτήρα μετακινήσεις ζώων συντροφιάς και την κατάργηση του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 998/2003 (L 178) καθώς και του Εκτελεστικού Κανονισμού (ΕΕ) 577/2013 της Επιτροπής της 28ης Ιουνίου 2013 της Επιτροπής της 28^{ης} Ιουνίου 2013 για τα υποδείγματα εγγράφων ταυτοποίησης σχετικά με τις μη εμπορικού χαρακτήρα μετακινήσεις σκύλων, γατών και ικτίδων, την κατάρτιση καταλόγων εδαφών και τρίτων χωρών, καθώς και τη μορφή, τη διάταξη και τις γλωσσικές απαιτήσεις των δηλώσεων που πιστοποιούν τη συμμόρφωση με ορισμένους όρους οι οποίοι προβλέπονται στον Κανονισμό (ΕΕ) αριθ. 576/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου.
2. Το εμπόριο σκύλων και γατών από κράτος- μέλος της ΕΕ ή τρίτη χώρα διέπεται από τις διατάξεις του Κανονισμού (ΕΕ) 2016/429 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και Συμβουλίου της 9ης Μαρτίου 2016 σχετικά με τις μεταδοτικές νόσους των ζώων και για την τροποποίηση και την κατάργηση ορισμένων πράξεων στον τομέα της υγείας των ζώων (L 84) και του Κανονισμού (ΕΚ) 1/2005 του Συμβουλίου της 22ας Δεκεμβρίου 2004 για την προστασία των ζώων κατά τη μεταφορά και συναφείς δραστηριότητες και για την τροποποίηση των οδηγιών 64/432/ΕΟΚ και 93/119/ΕΚ και του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1255/97 (L 3).
3. Οι σκύλοι και οι γάτες που μετακινούνται στο εσωτερικό της χώρας πρέπει να έχουν εμβολιαστεί κατά της λύσσας με τον εμβολιασμό να είναι σε ισχύ. Απαγορεύεται η μετακίνηση ζώων που δεν έχουν εμβολιαστεί κατά του ιού της λύσσας, εκτός εάν συντρέχουν σοβαροί λόγοι υγείας σύμφωνα με γνωμάτευση πιστοποιημένου κτηνιάτρου. Η κατώτατη ηλικία στην οποία μπορεί να εμβολιαστεί το ζώο κατά του ιού της λύσσας είναι οι δώδεκα (12) εβδομάδες.
4. Επιτρέπεται η μεταφορά μικρών ζώων συντροφιάς σε όλα τα οδικά, σιδηροδρομικά και σταθερής τροχιάς μέσα μαζικής μεταφοράς, καθώς και στα ταξί και στα επιβατηγά πλοία, εφόσον τα ζώα είναι τοποθετημένα σε ασφαλές κλουβί μεταφοράς και συνοδεύονται από τον ιδιοκτήτη ή τον κάτοχο τους. Οι σκύλοι βοήθειας, εφόσον φέρουν λουρί χειρισμού, μπορούν να μεταφέρονται στα μέσα μεταφοράς, χωρίς κλουβί μεταφοράς και χωρίς φίμωτρο, ανεξάρτητα από το μέγεθός τους.
5. Τα επιβατηγά πλοία υποχρεωτικά διαθέτουν καθαρά κλουβιά, που προστατεύονται από αντίξοες καιρικές συνθήκες, για τη μεταφορά μεγάλων ζώων συντροφιάς.
6. Οι παρ. 3 και 4 δεν εφαρμόζονται κατά τις μετακινήσεις ή μεταφορές που διενεργούνται από τα συνεργεία περισυλλογής αδέσποτων ζώων από και προς τα κτηνιατρεία, τις κτηνιατρικές κλινικές και τα καταφύγια εντός της Επικράτειας.
7. Απαγορεύεται η μεταφορά ζώων συντροφιάς στον χώρο αποσκευών σε λεωφορεία των ΚΤΕΛ, τουριστικών και άλλων λεωφορειών.

Άρθρο 11

Διοργάνωση εκθέσεων με ζώα συντροφιάς (σκύλοι, γάτες)

1. Το φυσικό ή νομικό πρόσωπο ή η ένωση προσώπων που διοργανώνουν εκθέσεις ή εκδηλώσεις με ζώα συντροφιάς οφείλουν να εφοδιάζονται με σχετική άδεια, η οποία εκδίδεται από την αρμόδια κτηνιατρική υπηρεσία του οικείου δήμου και, όπου αυτή δεν έχει συσταθεί, από την κτηνιατρική υπηρεσία της οικείας περιφερειακής ενότητας. Ειδικά όσον αφορά στους σκύλους, οι εκδηλώσεις μπορεί να συνίστανται σε εκθέσεις μορφολογίας ή σε αθλητικούς αγώνες και αθλήματα που ορίζονται από την Διεθνή Κυνολογική Ομοσπονδία και διέπονται από τους κανόνες ευζωίας όπως ορίζονται στο άρθρο 2.
2. Κατά τη διάρκεια της έκθεσης ή της εκδήλωσης, τα ζώα συντροφιάς βρίσκονται υπό την άμεση επίβλεψη του ιδιοκτήτη, κατόχου ή συνοδού τους, ο οποίος οφείλει να μην τους προξενεί φόβο ή πόνο. Ζώα συντροφιάς, που εκδηλώνουν χωρίς αιτία επιθετική συμπεριφορά προς τα άλλα ζώα ή τον άνθρωπο, φέρουν υποχρεωτικά φίμωτρο ή απομακρύνονται από την έκθεση ή την εκδήλωση. Η παρουσία κτηνιάτρου και επαγγελματία εκπαιδευτή σκύλων, μέλους νομίμως αναγνωρισμένου επαγγελματικού σωματείου εκπαιδευτών σκύλων είναι υποχρεωτική σε όλη τη διάρκεια της έκθεσης ή της εκδήλωσης.
3. Τα ζώα συντροφιάς που συμμετέχουν σε εκθέσεις ή εκδηλώσεις πρέπει να έχουν σημανθεί και καταγραφεί στο Εθνικό Μητρώο Ζώων Συντροφιάς και οι συνοδοί τους να φέρουν εκτυπωμένο και υπογεγραμμένο από τον κτηνίατρο αντίγραφο του ηλεκτρονικού βιβλιαρίου του ζώου ή το διαβατήριό τους, από το οποίο να προκύπτει ότι είναι εμβολιασμένα και ότι έχουν υποβληθεί σε πρόσφατη αποπαρασίτωση.
4. Απαγορεύεται η συμμετοχή ακρωτηριασμένων ζώων σε κάθε είδους εκθέσεις και εκδηλώσεις.

Άρθρο 12

Διατήρηση ζώων συντροφιάς σε κατοικίες

1. Επιτρέπεται η διατήρηση δεσποζόμενων ζώων συντροφιάς σε κάθε κατοικία, σύμφωνα με όσα ορίζονται στις παρ. 2, 3 και 4.
2. Στις πολυκατοικίες, που αποτελούνται από τουλάχιστον δύο (2) διαμερίσματα, επιτρέπεται η διατήρηση δεσποζόμενων ζώων συντροφιάς εφόσον:
  - (α) Διαμένουν στο ίδιο διαμέρισμα με τον ιδιοκτήτη τους ή τον ανάδοχό τους ή διαμένουν, δυνάμει ομόφωνης απόφασης της γενικής συνέλευσης των ιδιοκτητών, σε κοινόχρηστους χώρους της πολυκατοικίας, ενδεικτικά στην πυλωτή ή στην ταράτσα, στον ακάλυπτο χώρο και στον κήπο, και εφόσον τηρούνται οι κανόνες ευζωίας, οι υγειονομικές διατάξεις και οι αστυνομικές διατάξεις περί κοινής ησυχίας.
  - (β) Δεν παραμένουν μόνιμα στις βεράντες ή στους ανοιχτούς χώρους του διαμερίσματος.
  - (γ) Η παραμονή στα διαμερίσματα πολυκατοικιών τελεί υπό την επιφύλαξη της τήρησης των κανόνων ευζωίας, των υγειονομικών διατάξεων και των αστυνομικών διατάξεων περί κοινής ησυχίας.

- δ) Εάν πρόκειται για σκύλους ή γάτες, έχουν σημανθεί, καταγραφεί και διατηρούν επικαιροποιημένα στοιχεία στο Εθνικό Μητρώο Ζώων Συντροφιάς, συμπεριλαμβανομένου του ηλεκτρονικού βιβλιαρίου του ζώου.
3. Δεν δύναται να απαγορευθεί η διατήρηση ζώων συντροφιάς με τον κανονισμό της πολυκατοικίας, εφόσον πληρούνται οι προϋποθέσεις της παρ. 2. Με τον κανονισμό μπορεί να περιορίζεται ο μέγιστος αριθμός των ζώων που επιτρέπονται, μέχρι τα δύο (2) ζώα ανά διαμέρισμα. Αλλαγές στον κανονισμό της πολυκατοικίας όσον αφορά τον μέγιστο αριθμό επιτρεπόμενων ζώων ανά διαμέρισμα ισχύουν αφού παρέλθουν έξι (6) μήνες από την ψήφισή τους.
  4. Στις μονοκατοικίες επιτρέπεται η διατήρηση ζώων συντροφιάς που έχουν σημανθεί και καταχωρηθεί νομίμως και διατηρούν επικαιροποιημένα στοιχεία στο Εθνικό Μητρώο Ζώων Συντροφιάς, με την προϋπόθεση ότι τηρούνται οι κανόνες καλής μεταχείρισης και ευζωίας των ζώων, καθώς και οι ισχύουσες υγειονομικές διατάξεις και οι αστυνομικές διατάξεις περί κοινής ησυχίας.
  5. Οι αριθμητικοί περιορισμοί της παρ. 2 ισχύουν μόνο για σκύλους και γάτες. Ως προς τα λοιπά ζώα συντροφιάς πρέπει να τηρούνται οι κανόνες ευζωίας, οι ισχύουσες υγειονομικές διατάξεις και οι αστυνομικές διατάξεις περί κοινής ησυχίας.

Άρθρο 13

Αποτροπή πρόσβασης αδέσποτων ζώων συντροφιάς σε απορρίμματα

Οι υπεύθυνοι σφαγείων, κρεοπωλείων, νοσοκομείων, στρατοπέδων, κατασκηνώσεων, καταστημάτων διάθεσης τροφίμων, εγκαταστάσεων μαζικής εστίασης και γενικά χώρων υγειονομικού ενδιαφέροντος έχουν υποχρέωση να λαμβάνουν τα κατάλληλα μέτρα για την αποτροπή της πρόσβασης των αδέσποτων ζώων συντροφιάς στα απορρίμματα των εγκαταστάσεών τους.

Άρθρο 14

Απαγόρευση συμμετοχής ζώων σε κάθε είδους θεάματα και άλλες συναφείς δραστηριότητες

1. Απαγορεύεται η συμμετοχή, με οποιονδήποτε τρόπο και για οποιονδήποτε σκοπό, κάθε ζώου σε πρόγραμμα ή παράσταση που διεξάγεται σε τσίρκο ή από θίασο με ποικίλο πρόγραμμα.
2. Απαγορεύεται η συμμετοχή, με οποιονδήποτε τρόπο και για οποιονδήποτε σκοπό, κάθε ζώου σε προγράμματα και εν γένει εκδηλώσεις επιχειρήσεων ψυχαγωγικών παιχνιδιών, πίστας αυτοκινητιδίων, μουσικών συναυλιών, καθώς και σε επιδείξεις ή άλλες καλλιτεχνικές ή ψυχαγωγικές εκδηλώσεις. Εκδηλώσεις στο πλαίσιο τήρησης λαϊκών ή τοπικών παραδόσεων δεν εξαιρούνται από την απαγόρευση του προηγούμενου εδαφίου.
3. Με την επιφύλαξη του άρθρου 11, απαγορεύεται η χρησιμοποίηση ζώου σε υπαίθρια δημόσια έκθεση με σκοπό την αποκόμιση οικονομικού οφέλους.
4. Απαγορεύονται η εκτροφή, η εκπαίδευση και η συμμετοχή ζώων σε οποιοδήποτε είδος μάχης. Επίσης απαγορεύονται η εκτροφή και η χρησιμοποίηση σκύλων, γατών και υποειδών για παραγωγή γούνας, δέρματος, κρέατος ή για την παρασκευή φαρμακευτικών ή άλλων ουσιών.

5. Αρμόδια αρχή για την εφαρμογή των αναφερόμενων στις παρ. 1, 2, 3 και 4 είναι ο Οργανισμός Τοπικής Αυτοδιοίκησης που εκδίδει την άδεια λειτουργίας της επιχείρησης ή πραγματοποίησης της εκδήλωσης κατά το άρθρο 81 του ν. 3463/2006 (Α' 114).
6. Στις περιπτώσεις που για κερδοσκοπικά, ψυχαγωγικά ή καλλιτεχνικά θεάματα, μουσικής ή παραστατικής ή άλλης τέχνης ή άλλες συναφείς καλλιτεχνικές ή ψυχαγωγικές εκδηλώσεις ή προγράμματα από τα αναφερόμενα στις παρ. 1, 2, 3 και 4, απαιτείται η έκδοση άδειας λειτουργίας, ο αιτών την άδεια οφείλει να υποβάλει στην αρμόδια για τη χορήγηση της άδειας αρχή υπεύθυνη δήλωση του ν. 1599/1986 (Α' 75) ότι δεν διατηρεί ζώα στις εγκαταστάσεις του με σκοπό τη χρησιμοποίησή τους με οποιονδήποτε τρόπο στο πρόγραμμα ή στην εκδήλωση με την επιφύλαξη των εξαιρέσεων που αναφέρονται στο άρθρο 15.
7. Η αρμόδια αρχή της παρ. 5 δικαιούται να διενεργήσει επιτόπιο έλεγχο στο σημείο εγκατάστασης της επιχείρησης ή διενέργειας της εκδήλωσης οποιαδήποτε χρονική στιγμή, πριν ή και μετά την έκδοση της άδειας, για να διαπιστώσει αν τηρούνται οι διατάξεις του παρόντος. Κατά τη διάρκεια του ελέγχου, η αρμόδια αρχή μπορεί να ζητήσει τη συνδρομή των αστυνομικών αρχών, εφόσον το κρίνει απαραίτητο. Η επιχείρηση οφείλει να συνδράμει τις αρμόδιες αρχές κατά τη διάρκεια του ελέγχου. Σε περίπτωση παρεμπόδισης του ελέγχου, δεν χορηγείται η άδεια λειτουργίας ή, αν αυτή έχει ήδη χορηγηθεί, ανακαλείται.
8. Η αρχή της παρ. 5 είναι αρμόδια για την παραλαβή και εξέταση καταγγελιών σχετικά με παραβάσεις του παρόντος άρθρου. Σε περίπτωση καταγγελίας, η αρμόδια αρχή υποχρεούται σε άμεσο επιτόπιο έλεγχο το αργότερο εντός της επόμενης εργάσιμης ημέρας από τη λήψη της καταγγελίας.
9. Το παρόν εφαρμόζονται με την επιφύλαξη του άρθρου 11, καθώς και των ειδικών διατάξεων που αφορούν στα άλογα ιπποδρομιών και τις ιπποδρομίες.

Άρθρο 15

Διατήρηση ζώων σε ειδικές εγκαταστάσεις

1. Επιτρέπεται η διατήρηση ζώων σε:
  - (α) νομίμως λειτουργούντες ζωολογικούς κήπους και εκθέσεις,
  - (β) ενυδρεία,
  - (γ) κέντρα περίθαλψης ειδών άγριας πανίδας,
  - (δ) εκτροφεία θηραμάτων και εκθέσεις ανάπτυξης και προβολής του κτηνοτροφικού και γεωργικού τομέα, που διέπονται από ειδικές διατάξεις,υπό την προϋπόθεση ότι στους παραπάνω χώρους δεν διεξάγονται παραστάσεις, κάθε είδους, με τη συμμετοχή κάθε είδους ζώου.
2. Από τις παραστάσεις της παρ. 1 εξαιρούνται (α) παραστάσεις ιππικής δεξιοτεχνίας και διεξαγωγής αθλημάτων ιππασίας, που περιλαμβάνουν την υπερπήδηση εμποδίων, την ιππική δεξιοτεχνία και το ιππικό τρίαθλο ή (β) εκθέσεις του δεύτερου εδαφίου της παρ. 1 του άρθρου 11 ή (γ) περιπτώσεις κινηματογραφικών ταινιών και γενικότερα οπτικοακουστικού υλικού εκπαιδευτικού προσανατολισμού υπό την προϋπόθεση της μη κακοποίησης του ζώου.

Άρθρο 16

Κακοποίηση των ζώων

1. Με την επιφύλαξη ειδικότερων διατάξεων της ευρωπαϊκής και εθνικής νομοθεσίας, καθώς και της υποπερ. ββ' της περ. β' της παρ. 5 του άρθρου 7, απαγορεύονται:
(α) η κακοποίηση, η κακή και η βάνουση μεταχείριση οποιουδήποτε είδους ζώου, όπως ιδίως ο δραστικός και ο μη ιατρογενής περιορισμός της φυσιολογικής κίνησης, οι μη επιτρεπτές μέθοδοι εκπαίδευσης, η εργασία που δεν προβλέπεται για το είδος του ζώου, η μη σύννομη αναπαραγωγή, ο εκούσιος τραυματισμός με απλή σωματική βλάβη και
(β) ο φόνος και ο βασανισμός των ζώων, με την εσκεμμένη πρόκληση έντονου σωματικού πόνου ή σωματικής εξάντλησης, επικίνδυνης για την υγεία τους, ιδίως με δηλητηρίαση, στραγγαλισμό, απαγχονισμό, πνιγμό/πνιγμονή, πρόκληση εγκαύματος, θερμοπληξία, ηλεκτροπληξία, κρουαπήματα, σύνθλιψη, ακρωτηριασμό (μη θεραπευτικό), πυροβολισμό (πρόκληση τραύματος ή/και θάνατος ζώου), ο εκούσιος τραυματισμός (βαριά, επικίνδυνη σωματική βλάβη), οι μάχες μεταξύ ζώων, η κτηνοβασία, η σεξουαλική κακοποίηση ζώου με χρήση αντικειμένων για τη σαδιστική ευχαρίστηση του δράστη και η εγκατάλειψη νεογέννητων ζώων. Η στείρωση του ζώου, καθώς και κάθε άλλη κτηνιατρική πράξη με θεραπευτικό σκοπό, δεν θεωρούνται ακρωτηριασμός.
2. Εξαιρουμένων των περιπτώσεων κινηματογραφικών ταινιών και γενικότερα οπτικοακουστικού υλικού εκπαιδευτικού προσανατολισμού, απαγορεύονται η πώληση, η εμπορία και η παρουσίαση, καθώς και η διακίνηση μέσω διαδικτύου οποιουδήποτε οπτικοακουστικού υλικού, όπως βίντεο ή άλλου είδους κινηματογραφικού ή φωτογραφικού υλικού, στα οποία απεικονίζεται οποιαδήποτε πράξη βίας έναντι ζώου, καθώς και η σεξουαλική συνεύρεση μεταξύ ζώων ή μεταξύ ζώου και ανθρώπου με σκοπό το κέρδος ή τη σεξουαλική ικανοποίηση ατόμων που παρακολουθούν ή συμμετέχουν σε αυτά. Στην ανωτέρω απαγόρευση συμπεριλαμβάνεται και η περίπτωση της μάχης μεταξύ ζώων.
3. Σε περίπτωση τραυματισμού ζώου συντροφιάς σε τροχαίο ατύχημα, ο υπαίτιος της πράξης αυτής υποχρεούται να ειδοποιήσει άμεσα τον οικείο δήμο ή την Ελληνική Αστυνομία, προκειμένου να παρασχεθεί στο τραυματισμένο ζώο η απαραίτητη κτηνιατρική φροντίδα.

Άρθρο 17

Κατάρτιση και εφαρμογή προγραμμάτων πρόληψης και καταπολέμησης ζωνοδόσων

1. Η πρόληψη και η αντιμετώπιση των νόσων που μεταδίδονται από τα ζώα στον άνθρωπο ή σε άλλα ζώα του ίδιου ή άλλου είδους, γίνεται με ειδικά προγράμματα, που καταρτίζονται από τη Γενική Διεύθυνση Κτηνιατρικής του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων και εφαρμόζονται από τις αρμόδιες κτηνιατρικές υπηρεσίες της τοπικής αυτοδιοίκησης.
2. Αν εκδηλωθεί κρούσμα λύσσας σε ζώο, η Γενική Διεύθυνση Κτηνιατρικής του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων μπορεί να λαμβάνει πρόσθετα μέτρα είτε σε συγκεκριμένη περιοχή της χώρας είτε σε όλη την Επικράτεια πέραν εκείνων που προβλέπονται στους ν. 1197/1981 (Α' 240) και 2017/1992 (Α' 31).

Άρθρο 18

Αντιμετώπιση λεισμανίωσης

1. Οι δεσποζόμενοι σκύλοι, στους οποίους έχει διαγνωστεί από κτηνίατρο η νόσος της λείσμανίωσης (*Leishmania spp*) και έχει επιβεβαιωθεί με εργαστηριακές εξετάσεις η μη αναστρέψιμη πορεία της, υπόκεινται σε ευθανασία, με τη συναίνεση του ιδιοκτήτη, λαμβάνοντας υπόψη τους κανόνες υγείας και ευζωίας των ζώων, καθώς και τον δυνητικό κίνδυνο για τη δημόσια υγεία από την ύπαρξη φλεβοτόμων-μεταδοτών της ως άνω νόσου. Σε περίπτωση που δεν εφαρμοστεί ευθανασία, μετά από γνωμάτευση του κτηνίατρο και με την ευθύνη των ιδιοκτητών των δεσποζόμενων σκύλων, λαμβάνονται όλα τα υποστηρικτικά θεραπευτικά και προληπτικά μέτρα, τα οποία και καταγράφονται υποχρεωτικά στο βιβλίο των νοσημάτων υποχρεωτικής δήλωσης που πρέπει να διατηρεί κάθε κτηνίατρος, ενώ ενημερώνεται και το Εθνικό Μητρώο Ζώων Συντροφιάς σε ετήσια βάση.
2. Σε όλους τους αδέσποτους σκύλους επιβάλλεται, ανεξάρτητα από την κλινική τους εικόνα, ορολογική εξέταση για την ανίχνευση τίτλου των ειδικών κατά της *Leishmania spp* αντισωμάτων, με ενδεδειγμένη επικυρωμένη μέθοδο, κατά την πρώτη διαδικασία περισυλλογής τους και πριν από οποιαδήποτε άλλη ιατρική πράξη, όπως περίθαλψη ή στείρωση. Λαμβάνοντας υπόψη τους κανόνες υγείας και ευζωίας των ζώων, καθώς και τον δυνητικό κίνδυνο για τη δημόσια υγεία που προκύπτει από την ύπαρξη φλεβοτόμων-μεταδοτών της *Leishmania spp*, εφόσον το αποτέλεσμα είναι θετικό και επιβεβαιωθεί από τον κτηνίατρο με επιπλέον αιματολογικές και παρασιτολογικές εξετάσεις η μη αναστρέψιμη πορεία της, οι αδέσποτοι σκύλοι υπόκεινται σε ευθανασία. Αν, μετά από γνωμάτευση κτηνίατρο, η κλινική εικόνα και οι αιματολογικές και παρασιτολογικές εξετάσεις επιτρέπουν τη θεραπεία, οι σκύλοι κρατούνται σε κλειστό χώρο ή χώρο περιφραγμένο με κατάλληλες προστατευτικές σίτες, καθ' όλη τη διάρκεια της θεραπείας. Η θεραπεία ορίζεται από τον κτηνίατρο, σύμφωνα με τα προτεινόμενα θεραπευτικά πρωτόκολλα, με τη χρησιμοποίηση εγκεκριμένων φαρμακευτικών σκευασμάτων από τον Εθνικό Οργανισμό Φαρμάκων ή τον Ευρωπαϊκό Οργανισμό Φαρμάκων. Η συνταγή όπου αναφέρεται το πρωτόκολλο θεραπείας με την υπογραφή και τη σφραγίδα του θεράποντα κτηνίατρο, φυλάσσεται στο αρχείο του καταφυγίου ή του δήμου και αντίγραφο της φέρει σε περίπτωση υιοθεσίας ο ιδιοκτήτης.
3. Εάν οι σκύλοι της παρ. 2 υιοθετηθούν, επιβάλλεται η υποχρεωτική γραπτή ενημέρωση του νέου ιδιοκτήτη για τον τίτλο των ειδικών κατά της *Leishmania spp* αντισωμάτων και εν συνεχεία ο ιδιοκτήτης υποχρεούται να αναλάβει γραπτώς την ευθύνη της πλήρους και ενδεδειγμένης θεραπείας και προφύλαξης με παράλληλο έλεγχο από τον κτηνίατρο του δήμου ή τις κτηνιατρικές υπηρεσίες της οικείας περιφέρειας. Ο νέος ιδιοκτήτης υποχρεούται να τηρεί όλα τα δελτία και έγγραφα των εργαστηριακών και άλλων εξετάσεων, καθώς και τη συνταγή η οποία περιλαμβάνει το πρωτόκολλο θεραπείας για τη λείσμανίωση με την υπογραφή και τη σφραγίδα του θεράποντα κτηνίατρο, καθ' όλη τη διάρκεια ζωής του ζώου, και να τα καθιστά διαθέσιμα ανά πάσα στιγμή στον έλεγχο.
4. Για τα ζώα που υπήρξαν θετικά στη λείσμανίωση (δεσποζόμενα και αδέσποτα), λαμβάνονται ανά εξάμηνο όλα τα απαραίτητα μέτρα προφύλαξης και γίνεται κτηνιατρική εξέταση και ανίχνευση του τίτλου των κατά της *Leishmania spp* αντισωμάτων για την αξιολόγηση της πορείας του νοσήματος, με τήρηση όλων των παραστατικών των εργαστηριακών εξετάσεων. Το αποτέλεσμα και ο ακριβής τίτλος αντισωμάτων στα ζώα που επανεξετάζονται κάθε εξάμηνο, αναγράφονται στα ειδικά

πεδία του Εθνικού Μητρώου Ζώων Συντροφιάς από τον θεράποντα κτηνίατρο του ζώου ή τον υπεύθυνο κτηνίατρο του καταφυγίου.

5. Τα αποδεικτικά έγγραφα που περιγράφονται στο παρόν άρθρο πρέπει να είναι στη διάθεση των κτηνιατρικών υπηρεσιών των Περιφερειών και των Περιφερειακών Ενοτήτων της Χώρας για έλεγχο. Επιπλέον, στο ηλεκτρονικό βιβλιάριο κάθε θετικού στη λείσμανίωση σκύλου, ο κτηνίατρος επισημαίνει στο τμήμα XII «Θετικό στη Λείσμανίωση».

Άρθρο 19

Εκπαίδευση, επιμόρφωση και προαγωγή της φιλοζωίας

Οι αρμόδιες υπηρεσίες των Υπουργείων Εσωτερικών και Παιδείας και Θρησκευμάτων σε συνεργασία με άλλους αρμόδιους φορείς μεριμνούν:

(α) Για την οργάνωση επιμορφωτικών σεμιναρίων και την προβολή από τα μέσα μαζικής ενημέρωσης (ΜΜΕ), προγραμμάτων πληροφόρησης και εκπαίδευσης των ατόμων που είναι ιδιοκτήτες ζώων συντροφιάς και των ατόμων που ασχολούνται με την εκτροφή, την εκπαίδευση, το εμπόριο και τη φύλαξη των ζώων αυτών, καθώς και για την ενημέρωση των τοπικών κοινωνιών σχετικά με τη νομοθεσία για την προστασία των ζώων.

(β) Για την προώθηση, την ευαισθητοποίηση και την ανάπτυξη της φιλοζωίας και της υπεύθυνης ιδιοκτησίας ζώου συντροφιάς σε νηπιαγωγεία και σχολεία πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης με εκδηλώσεις, ομιλίες, προβολές, σεμινάρια αντιμετώπισης και χειρισμού αδέσποτων ζώων και άλλα κατάλληλα εκπαιδευτικά προγράμματα. Τα προγράμματα αυτά εντάσσονται σε αυτοτελή ενότητα αφιερωμένη στα ζώα και εξασφαλίζεται η εφαρμογή μίας (1) τουλάχιστον φιλοζωικής εκπαιδευτικής δράσης ετησίως για κάθε σχολική τάξη της πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης. Στο θέμα αυτό αξιοποιούνται ιδίως η τεχνογνωσία και επιστημονική συνδρομή της Επιτροπής Παρακολούθησης του άρθρου 33.

Άρθρο 20

Συμπληρωματικές διατάξεις προστασίας των ζώων

1. Με γνώμονα το συμφέρον του ζώου, ο αρμόδιος εισαγγελέας αφαιρεί προσωρινά ή οριστικά το ζώο συντροφιάς ή ζώο άλλης κατηγορίας από την κατοχή του παραβάτη των περ. δ', ε' και ζ' της παρ. 1 του άρθρου 5 και του άρθρου 16 και το ζώο παραδίδεται στο καταφύγιο αδέσποτων ζώων του αρμόδιου δήμου ή σε φιλοζωικό σωματείο ή σε φιλοζωική οργάνωση μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα. Ο εισαγγελέας μπορεί να απαγορεύσει την απόκτηση άλλου ζώου από τον παραβάτη.
2. Με γνώμονα το συμφέρον του ζώου, ο εισαγγελέας μπορεί να αφαιρεί προσωρινά και όχι οριστικά το ζώο συντροφιάς από την κατοχή του παραβάτη, μόνον στην περίπτωση κατά την οποία ο ύποπτος ή ο κατηγορούμενος για κάποιο από τα παραπάνω αδικήματα δηλώνει ότι αναλαμβάνει το κόστος που συνδέεται με την αποκατάσταση της υγείας του ζώου, την κτηνιατρική φροντίδα και τη διαβίωσή του, όπως προκύπτει από παραστατικά, τα οποία του αποστέλλονται με κάθε πρόσφορο τρόπο από τον εκάστοτε φορέα φιλοξενίας του ζώου. Η καταβολή για την κάλυψη του κόστους της παρούσας πραγματοποιείται σε μηνιαία βάση. Αν ο ύποπτος ή ο κατηγορούμενος ή τρίτος που ενεργεί για λογαριασμό τους δεν καταβάλλει τα απαιτούμενα ποσά για την κάλυψη του

κόστους αποκατάστασης της υγείας του ζώου, κτηνιατρικής φροντίδας και διαβίωσης, η προσωρινή αφαίρεση μετατρέπεται σε οριστική με εντολή του αρμόδιου Εισαγγελέα.

3. Με την επιφύλαξη αυστηρότερων διατάξεων, ο αρμόδιος εισαγγελέας, όταν επιλαμβάνεται δημοσιεύματος ή καταγγελίας, μπορεί, με επιτόπια αυτοψία και συνδρομή κτηνιάτρου της οικείας περιφέρειας, να διαπιστώσει τις συνθήκες που επικρατούν σε οποιοδήποτε καταφύγιο αδέσποτων ζώων συντροφιάς, ενδιαίτημα ή εκτροφείο. Αν οι συνθήκες αυτές δεν είναι σύμφωνες με τον παρόντα, καθώς και με τις ειδικές διατάξεις που διέπουν τη λειτουργία των ανωτέρω δομών, δύναται με προσωρινή διάταξη του, να καθορίσει τα μέτρα που πρέπει να λάβει ο υπεύθυνος λειτουργίας του καταφυγίου, ενδιαιτήματος ή εκτροφείου και το χρονικό διάστημα εντός του οποίου οφείλει να συμμορφωθεί.

Άρθρο 21

Ποινικές κυρώσεις

1. Η παράνομη εμπορία ζώων συντροφιάς κατά τους όρους του παρόντος νόμου τιμωρείται με ποινή φυλάκισης τουλάχιστον ενός (1) έτους και χρηματική ποινή μέχρι τριακόσιες εξήντα (360) ημερήσιες μονάδες, το ύψος εκάστης των οποίων ορίζεται από δέκα (10) έως πενήντα (50) Ευρώ.
2. Οι παραβάτες των περ. δ', ε' και ζ' της παρ. 1 του άρθρου 5, των περ. γ' και δ' της παρ. 8 του άρθρου 6, της παρ. 4 του άρθρου 11, καθώς και της περ. α' της παρ. 1 του άρθρου 16 τιμωρούνται με ποινή φυλάκισης τουλάχιστον ενός (1) έτους και χρηματική ποινή μέχρι τριακόσιες εξήντα (360) ημερήσιες μονάδες, το ύψος εκάστης των οποίων ορίζεται από δέκα (10) έως πενήντα (50) Ευρώ. Οι παραβάτες της περ. β' της παρ. 1 του άρθρου 16 και της παρ. 4 του άρθρου 14 τιμωρούνται με ποινή κάθειρξης μέχρι δέκα (10) έτη και με χρηματική ποινή μέχρι πεντακόσιες (500) ημερήσιες μονάδες, το ύψος εκάστης των οποίων ορίζεται από πενήντα (50) έως εκατό (100) Ευρώ.
3. Οι παραβάτες του άρθρου 14 πλην της παρ. 4 τιμωρούνται με φυλάκιση μέχρι δύο (2) έτη και με χρηματική ποινή μέχρι τριακόσιες εξήντα (360) ημερήσιες μονάδες, το ύψος εκάστης των οποίων ορίζεται από δέκα (10) έως πενήντα (50) Ευρώ.
4. Οι παραβάτες της παρ. 5 του άρθρου 5, καθώς και η κλοπή οποιουδήποτε ζώου συντροφιάς τιμωρούνται με φυλάκιση μέχρι έξι (6) μηνών και χρηματική ποινή μέχρι τριακόσιες (300) ημερήσιες μονάδες, το ύψος εκάστης των οποίων ορίζεται από δέκα (10) έως είκοσι (20) Ευρώ. Η κλοπή κυνηγετικού σκύλου ή σκύλου βοήθειας τιμωρείται με φυλάκιση μέχρι ένα (1) έτος και χρηματική ποινή μέχρι τριακόσιες εξήντα (360) ημερήσιες μονάδες, το ύψος εκάστης των οποίων ορίζεται από δέκα (10) έως πενήντα (50) Ευρώ.
5. Οι παραβάτες των άρθρων 3, 4, 7, 9, 10 και 11 του ν. 2017/1992 (Α' 31) τιμωρούνται με τις ποινές που προβλέπονται στην παρ. 2.
6. Στις περιπτώσεις των προηγούμενων παραγράφων, η έκθεση βεβαίωσης της παράβασης που συντάσσεται από αρμόδια αρχή διαβιβάζεται αυθημερόν στον αρμόδιο δήμο για την επιβολή των προβλεπόμενων διοικητικών κυρώσεων και προστίμων.

7. Σε περίπτωση υποτροπής οι χρηματικές ποινές που προβλέπονται στις παρ. 1, 2 και 3 διπλασιάζονται.
8. Στις περιπτώσεις εγκλημάτων του παρόντος νόμου, μπορεί να παρίσταται αυτοτελώς και κάθε φιλοζωικό σωματείο ή φιλοζωική οργάνωση μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα που δραστηριοποιείται σε τοπικό ή εθνικό επίπεδο και είναι εγγεγραμμένα στο Μητρώο Φιλοζωικών Σωματείων και Οργανώσεων του ΕΜΖΣ, ανεξάρτητα αν έχει υποστεί περιουσιακή ζημία, προς υποστήριξη της κατηγορίας και μόνο. Η σχετική δήλωση μπορεί να γίνει τόσο κατά την προδικασία όσο και στο ακροατήριο, σύμφωνα με το άρθρο 84 του Κώδικα Ποινικής Δικονομίας.

Άρθρο 22
Διοικητικές κυρώσεις

1. Για παραβάσεις του παρόντος νόμου επιβάλλονται διοικητικές κυρώσεις ως εξής.

α/α	ΠΑΡΑΒΑΣΗ	ΔΙΑΤΑΞΗ	ΠΡΟΣΤΙΜΟ ΚΑΙ ΛΟΙΠΕΣ ΚΥΡΩΣΕΙΣ
1	Μη εφαρμογή από τον ιδιοκτήτη, τον κάτοχο ή τον υπεύθυνο των ζώων, των κανόνων προστασίας και καλής μεταχείρισής τους και μη τήρηση, από μέρους τους, των ειδικών απαιτήσεων της παρ. 2 του άρθρου 2, ώστε να εξασφαλίζεται η ευζωία τους	Άρθρο 2 παρ. 2	1.000 ευρώ
2	Διατήρηση ως ζώου συντροφιάς ζώου που δεν περιλαμβάνεται στον κατάλογο των ζώων συντροφιάς κατά παράβαση της παρ. 3 του άρθρου 2	Άρθρο 2 παρ. 3	1.000 ευρώ
3	Παράλειψη σήμανσης και καταχώρισης των εκτρεφόμενων, αναπαραγόμενων ή προς πώληση σκύλων και γατών, καθώς και παράλειψη καταχώρισης των αλλαγών των στοιχείων τους και των στοιχείων θηλυκού γονέα	Άρθρο 4 παρ. 3	3.000 ευρώ
4	Παράλειψη πλήρους και ακριβούς ενημέρωσης του ΕΜΖΣ από κτηνίατρο	Άρθρο 4 παρ. 6	300 ευρώ
5	Αναληθής καταχώρηση κτηνιάτρου περί στείρωσης του ζώου συντροφιάς στο ΕΜΖΣ	Άρθρο 4 παρ. 6	10.000 ευρώ
6	Παράλειψη εμπρόθεσμης σήμανσης και καταγραφής σκύλου ή γάτας ή δήλωσης της απώλειας του ζώου συντροφιάς, καθώς και παράλειψη καταχώρισης στο ΕΜΖΣ όλων των απαιτούμενων στοιχείων	Άρθρο 5 παρ.1 περ. β' και γ'	300 ευρώ

	που αφορούν τον ιδιοκτήτη ή το ζώο συντροφιάς και τυχόν μεταβολών τους		
7	Παράλειψη στείρωσης σκύλου ή γάτας	Άρθρο 5 παρ. 1 περ. α΄	1.000 ευρώ
8	Παράλειψη τήρησης των κανόνων ευζωίας του ζώου συντροφιάς ή της κτηνιατρικής εξέτασης του ζώου ή του ετήσιου εμβολιασμού του, καθώς και ακρωτηριασμός του ζώου χωρίς να συντρέχει ιατρικός λόγος	Άρθρο 5 παρ. 1 περ. δ΄, ε΄ και ι΄	1.000 ευρώ
9	Μη ύπαρξη ενημερωμένου διαβατηρίου	Άρθρο 5 παρ. 1 περ. στ)	300 ευρώ
10	Παράλειψη άμεσου καθαρισμού του περιβάλλοντος από τα περιττώματα του ζώου	Άρθρο 5 παρ. 1 περ. η΄	100 ευρώ
11	Παράλειψη τήρησης των κανόνων για τον ασφαλή περίπατο του σκύλου. Πρόκληση ζημιάς από σκύλο Παράλειψη λήψης μέτρων πρόληψης της εξόδου του σκύλου από την ιδιοκτησία του κυρίου ή του κατόχου ή του συνοδού ή του φύλακα	Άρθρο 5 παρ. 2 και παρ. 3 περ. α΄, β΄, γ΄	300 ευρώ
12	Μόνιμη διαβίωση γάτας σε κλουβί	Άρθρο 5 παρ. 4	300 ευρώ
13	Αφαίρεση του ηλεκτρονικού μέσου της σήμανσης από ζώο συντροφιάς, χωρίς να συντρέχει ιατρικός λόγος	Άρθρο 5 παρ. 5	3.000 ευρώ και αφαίρεση άδειας επαγγέλματος του κτηνιάτρου για δύο (2) έτη
14	Μη κατοχή ενημερωμένου διαβατηρίου του κνηγετικού σκύλου σε οποιαδήποτε μετακίνηση του ζώου	Άρθρο 5 παρ. 6	500 ευρώ
15	Παράλειψη τήρησης ενημερωμένου ηλεκτρονικού βιβλιαρίου υγείας ή διαβατηρίου ζώων συντροφιάς που προορίζονται για εκτροφή ή αναπαραγωγή ή πώληση	Άρθρο 6 παρ. 2	1.000 ευρώ για το πρώτο ζώο, προσαυξανόμενο κατά 10% για κάθε επόμενο
16	Παράνομη εκτροφή, αναπαραγωγή ή πώληση	Άρθρο 6 παρ. 3	3.000 ευρώ

17	Παράλειψη τήρησης μητρώων για κάθε θηλυκό ζώο αναπαραγωγής από εκτροφέα	Άρθρο 6 παρ. 4	1.000 ευρώ για το πρώτο ζώο, προσαυξανόμενο κατά 10% για κάθε επόμενο
18	Γονιμοποίηση θηλυκών σκύλων αναπαραγωγής πριν από τον δεύτερο (2 ^ο) οιστρικό κύκλο και πριν από την παρέλευση εννέα (9) μηνών από τον τελευταίο τοκετό	Άρθρο 6 παρ. 5	2.000 Ευρώ για το πρώτο ζώο, προσαυξανόμενο κατά 10% για κάθε επόμενο
19	Αναπαραγωγή μετά το ένατο (9ο) έτος της ηλικίας του ζώου, καθώς και αναπαραγωγή του ίδιου ζώου περισσότερες από έξι (6) φορές σε όλη τη ζωή του	Άρθρο 6 παρ. 6	2.000 Ευρώ για το πρώτο ζώο, προσαυξανόμενο κατά 10% για κάθε επόμενο
20	Αναπαραγωγή ζώων συντροφιάς που τα ανατομικά και φυσιολογικά χαρακτηριστικά ή τα χαρακτηριστικά της συμπεριφοράς τους μπορεί, ανάλογα με το είδος και τη φυλή, να αποδειχθούν βλαβερά για την υγεία και ευζωία του θηλυκού αναπαραγωγικού ζώου συντροφιάς και των απογόνων του.	Άρθρο 6 παρ. 7	3.000 Ευρώ για το πρώτο ζώο, προσαυξανόμενο κατά 10% για κάθε επόμενο
21	Πώληση σκύλων και γατών με ηλικία μικρότερη των δέκα (10) εβδομάδων. Πώληση σκύλων και γατών σε υπαίθριους δημόσιους χώρους, συμπεριλαμβανομένων των υπαίθριων αγορών, καθώς και σε καταστήματα πώλησης ειδών ζώων συντροφιάς (pet shops)	Άρθρο 6 παρ. 8 περ. α', β' και ε'	4.000 Ευρώ ανά ζώο που πωλείται
22	Εισαγωγή και εμπορία ακρωτηριασμένων σκύλων	Άρθρο 6 παρ. 8 περ. γ'	2.000 Ευρώ ανά ζώο
23	Αναπαραγωγή σκύλων που είναι ακρωτηριασμένοι	Άρθρο 6 παρ. 8 περ. δ'	1.000 Ευρώ ανά ζώο
24	Διαδικτυακές ή έντυπες αγγελίες α) για ζευγάριμα ζώων συντροφιάς ή β) για πώληση ζώων συντροφιάς σε έντυπο, φυλλάδιο ή ιστοσελίδα ή μέσο κοινωνικής δικτύωσης χωρίς αναφορά του αριθμού ηλεκτρονικής σήμανσής τους και του αριθμού έγκρισης του εκτροφέα ή γ) για	Άρθρο 6 παρ. 9 και 10	1.000 ευρώ

	υιοθεσία αδέσποτων ζώων χωρίς αναφορά στον υπερσύνδεσμο της υιοθεσίας που έχει αναρτηθεί στην Πανελλήνια Πλατφόρμα Υιοθεσιών		
25	Είσοδος στην ελληνική επικράτεια ζώου συντροφιάς που δεν έχει ηλεκτρονική σήμανση	Άρθρο 6 παρ. 13	500 ευρώ
26	Μετακίνηση σκύλων και γατών κατά παράβαση των παρ. 1, 2 και 3 του άρθρου 10	Άρθρο 10 παρ. 1, 2 και 3	500 ευρώ ανά ζώο
27	Μεταφορά ζώου συντροφιάς σε μέσο μαζικής μεταφοράς χωρίς τήρηση των οριζόμενων στην παρ. 4 του άρθρου 10	Άρθρο 10 παρ. 4	300 Ευρώ ανά ζώο
28	Ανυπαρξία ειδικών κλουβιών για τη μεταφορά μεγάλων ζώων συντροφιάς σε επιβατηγά πλοία	Άρθρο 10 παρ. 5	5.000 Ευρώ
29	Μεταφορά ζώων συντροφιάς στον χώρο αποσκευών σε λεωφορεία των ΚΤΕΛ, τουριστικών και άλλων λεωφορειών	Άρθρο 10 παρ. 7	1.000 Ευρώ
30	Διοργάνωση έκθεσης με ζώα συντροφιάς χωρίς άδεια	Άρθρο 11 παρ. 1	5.000 ευρώ ανά ημέρα εκδήλωσης
31	Πρόκληση φόβου ή πόνου σε ζώο συντροφιάς κατά τη διάρκεια εκδήλωσης ή παράλειψη άμεσης επίβλεψης ζώου συντροφιάς κατά τη διάρκεια εκδήλωσης ή παράλειψη χρήσης φίμωτρου ή απομάκρυνσης από εκδήλωση ζώου συντροφιάς που εκδηλώνει επιθετική συμπεριφορά	Άρθρο 11 παρ. 2	1.000 ευρώ ανά ζώο
32	Παράλειψη σήμανσης και καταγραφής ζώου συντροφιάς που συμμετέχει σε έκθεση Προσκόμιση ακρωτηριασμένου ζώου για συμμετοχή του σε έκθεση και αποδοχή του από τον υπεύθυνο που την διοργανώνει	Άρθρο 11 παρ. 3 και 4	1.000 Ευρώ ανά ζώο
33	Παράλειψη κατοχής εκτυπωμένου και υπογεγραμμένου από τον κτηνίατρο αντιγράφου του ηλεκτρονικού βιβλιαρίου ή ενημερωμένου διαβατηρίου ζώου συντροφιάς που συμμετέχει σε έκθεση	Άρθρο 11 παρ.3	1.000 ευρώ για το πρώτο ζώο, προσαυξανόμενο κατά 10% για κάθε επόμενο
34	Παράλειψη τήρησης των κανόνων ευζωίας, των υγειονομικών διατάξεων και των αστυνομικών διατάξεων περί κοινής	Άρθρο 12 παρ. 2, 3 και 4	500 ευρώ ανά ζώο

	ησυχίας για ζώα συντροφιάς που διατηρούνται σε μονοκατοικίες και διαμερίσματα Διατήρηση περισσότερων από δύο (2) ζώων συντροφιάς σε διαμέρισμα πολυκατοικίας, όπου ο κανονισμός απαγορεύει τη διατήρηση περισσότερων ζώων συντροφιάς		
35	Παράλειψη λήψης από τα υπεύθυνα πρόσωπα κατάλληλων μέτρων για την αποτροπή πρόσβασης των αδέσποτων σε απορρίμματα	Άρθρο 13	1.000 Ευρώ
36	Συμμετοχή ζώου σε πρόγραμμα ή παράσταση που διεξάγεται σε τσίρκο ή από θίασο με ποικίλο πρόγραμμα	Άρθρο 14 παρ. 1	30.000 Ευρώ για κάθε ζώο που διατηρείται
37	Συμμετοχή κάθε είδους ζώου σε θεάματα και άλλες συναφείς δραστηριότητες της παρ. 2 του άρθρου 14 και του άρθρου 15	Άρθρο 14 παρ. 2 και άρθρο 15	20.000 Ευρώ για κάθε ζώο που διατηρείται
38	Χρησιμοποίηση ζώου σε υπαίθρια δημόσια έκθεση με σκοπό την αποκόμιση οικονομικού οφέλους ή στο πλαίσιο τήρησης λαϊκών ή τοπικών παραδόσεων	Άρθρο 14 παρ. 2 και 3	10.000 Ευρώ για κάθε χρησιμοποιούμενο ζώο
39	Εκτροφή, εκπαίδευση και χρησιμοποίηση ζώου σε οποιοδήποτε είδος μάχης	Άρθρο 14 παρ. 4 εδάφιο πρώτο	20.000 ευρώ για κάθε ζώο
40	Εκτροφή ή/και χρησιμοποίηση σκύλου ή γάτας ή υποειδούς για παραγωγή γούνας, δέρματος, κρέατος ή για την παρασκευή φαρμακευτικών ή άλλων ουσιών	Άρθρο 14 παρ. 4 εδάφιο δεύτερο	50.000 ευρώ για κάθε ζώο
41	Κακοποίηση, κακή και βάνουση μεταχείριση οποιουδήποτε είδους ζώου (δραστικός και μη ιατρογενής περιορισμός της φυσιολογικής κίνησης, μη επιτρεπτές μέθοδοι εκπαίδευσης, εργασία μη προβλεπόμενη για το είδος του ζώου, μη σύννομη αναπαραγωγή, εκούσιος τραυματισμός με απλή σωματική βλάβη, εγκατάλειψη)	Άρθρο 16 παρ. 1 περ. α' και άρθρο 5 παρ. 1 περ' ζ	5.000 έως 15.000 για κάθε ζώο, ανάλογα με τη σοβαρότητα του αδικήματος
42	Φόνος, βασανισμός των ζώων με την εσκεμμένη πρόκληση έντονου σωματικού	Άρθρο 16 παρ. 1 περ.	30.000 έως 50.000 ευρώ για κάθε ζώο

	πόνου ή σωματικής εξάντλησης, επικίνδυνης για την υγεία τους, ιδίως με δηλητηρίαση, στραγγαλισμό, απαγχονισμό, πνιγμό/πνιγμονή, πρόκληση εγκαύματος, θερμοπληξία, ηλεκτροπληξία, κρουπαγήματα, σύνθλιψη, ακρωτηριασμό (μη θεραπευτικό), πυροβολισμό (πρόκληση τραύματος ή/και θάνατος ζώου), εκούσιο τραυματισμό (βαριά, επικίνδυνη σωματική βλάβη), μάχες μεταξύ ζώων, κτηνοβασία, σεξουαλική κακοποίηση του ζώου με χρήση αντικειμένων για τη σαδιστική ευχαρίστηση του δράστη, εγκατάλειψη νεογέννητων ζώων καθώς και πώληση, εμπορία και παρουσίαση - διακίνηση μέσω διαδικτύου οποιουδήποτε οπτικοακουστικού υλικού, στο οποίο απεικονίζεται κάθε είδους σεξουαλική συνεύρεση με ζώα, καθώς και οποιαδήποτε πράξη βίας ή θανάτωση μικρών ζώων με σκοπό το κέρδος και τη σεξουαλική ικανοποίηση ατόμων που παρακολουθούν ή συμμετέχουν σε αυτά	β' και παρ. 2	και για κάθε περιστατικό
43	Εγκατάλειψη τραυματισμένου ζώου μετά από τροχαίο ατύχημα	Άρθρο 16 παρ. 3	500 ευρώ
44	Η με οποιονδήποτε τρόπο άρνηση ή παρακώλυση του ελέγχου που πραγματοποιούν τα αρμόδια όργανα βεβαίωσης των παραβάσεων κατά την άσκηση των καθηκόντων ελέγχου καθώς και η μη παροχή ή η παροχή ψευδών, ελλιπών ή/και ανακριβών πληροφοριών και στοιχείων		500 ευρώ

2. Τα ανωτέρω πρόστιμα αποτελούν έσοδο των δήμων στην περιφέρεια των οποίων διαπιστώνεται η παράβαση.
3. Σε περίπτωση υποτροπής τα πρόστιμα διπλασιάζονται κάθε φορά. Από τους παραβάτες των άρθρων 6, 11 και 14 αφαιρείται και η άδεια λειτουργίας για διάστημα από ένα (1) μήνα έως ένα (1) έτος. Αρμόδια όργανα βεβαίωσης των παραβάσεων του παρόντος είναι τα αναφερόμενα στην παρ. 6 του άρθρου 3.
4. Επί της πράξης βεβαίωσης της παράβασης αναγράφονται υποχρεωτικώς: (α) η αρμόδια αρχή και η προθεσμία προσφυγής σε αυτή, σύμφωνα με την παρ. 5, (β) η παράβαση και το άρθρο του νόμου στο οποίο αναφέρεται αυτή, (γ) το ύψος του προστίμου. Η πράξη

βεβαίωσης της παράβασης κοινοποιείται στον παραβάτη και αντίγραφο της αποστέλλεται άμεσα στην αρμόδια, σύμφωνα με την παρ. 6, αρχή.

5. Αντιρρήσεις κατά της πράξης βεβαίωσης της παράβασης υποβάλλονται ενώπιον του προϊσταμένου της αρχής που το όργανό της τη βεβαίωσε, εντός πέντε (5) εργασίμων ημερών. Η απόφαση, με την οποία εξετάζονται οι αντιρρήσεις, πρέπει να είναι πλήρως αιτιολογημένη, με αναφορά στα συγκεκριμένα περιστατικά και στοιχεία. Η απόφαση αυτή κοινοποιείται στην αρμόδια αρχή της παρ. 6.
6. Αν δεν προβληθούν αντιρρήσεις ή αν αυτές απορριφθούν, επιβάλλεται το πρόστιμο με απόφαση δημάρχου του δήμου στα όρια του οποίου τελέστηκε η παράβαση. Το πρόστιμο καταβάλλεται μειωμένο κατά το μισό εντός δέκα (10) ημερών από την κοινοποίηση της απόφασης επιβολής προστίμου στον παραβάτη. Αν παρέλθει άπρακτη η ανωτέρω προθεσμία, το πρόστιμο βεβαιώνεται στο σύνολό του από την ταμειακή υπηρεσία του δήμου και εισπράττεται σύμφωνα με τον Κώδικα Είσπραξης Δημοσίων Εσόδων (ν.δ. 356/1974 , Α` 90).
7. Ειδικά για την παράβαση των περ. α' και β' της παρ. 1 του άρθρου 5 περί παράλειψης στείρωσης και μη εμπρόθεσμης σήμανσης και καταγραφής ζώου συντροφιάς, η απόφαση επιβολής του προστίμου εκδίδεται από τον αρμόδιο δήμο, βεβαιώνεται από την ταμειακή υπηρεσία και εισπράττεται κατά τις διατάξεις του Κώδικα Είσπραξης Δημοσίων Εσόδων.
8. Σε περίπτωση κατ' εξακολούθηση παράβασης, η αρμόδια υπηρεσία που τη βεβαιώνει, ορίζει εύλογο χρόνο για την άρση της και, αν ο παραβάτης δεν συμμορφωθεί, επιβάλλει νέο πρόστιμο μετά από κάθε νέα βεβαίωση της παράβασης.
9. Τα έσοδα από τα πρόστιμα του παρόντος νόμου εγγράφονται με τρόπο διακριτό σε ειδικό λογαριασμό (ΑΛΕ) στον προϋπολογισμό του Δήμου και διατίθενται αποκλειστικά για τη βελτίωση των δημοτικών καταφυγίων και κτηνιατρείων, την ίδρυση νέων και για την αντιμετώπιση των δαπανών που προκύπτουν από την εφαρμογή του παρόντος νόμου.

Άρθρο 23

Καταφύγια

1. Καταφύγια ιδρύουν και λειτουργούν οι δήμοι ή σύνδεσμοι δήμων, οι διαδημοτικές συνεργασίες ή αναπτυξιακοί οργανισμοί δήμων του άρθρου 2 του ν. 4674/2020 (Α' 53), τα φιλοζωικά σωματεία και οι φιλοζωικές οργανώσεις μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα που έχουν εγγραφεί στο σχετικό Μητρώο του ΕΜΖΣ και φυσικά πρόσωπα. Προϋπόθεση για τη νόμιμη λειτουργία του καταφυγίου είναι η καταχώρισή του στο Μητρώο Καταφυγίων της παρ. 23 του άρθρου 2 και η καθημερινή παρουσία προσωπικού τουλάχιστον για δεκατέσσερις (14) ώρες ημερησίως. Η ίδρυση, η λειτουργία και ο έλεγχος της λειτουργίας των καταφυγίων αδέσποτων ζώων συντροφιάς, καθώς και η επιβολή κυρώσεων, διέπονται από τις ισχύουσες διατάξεις για τα ενδιαιτήματα ζώων του ν. 604/1977 (Α' 163).
2. Όλα τα καταφύγια:
(α) Τηρούν κατ' ελάχιστο τις προβλεπόμενες υποχρεώσεις του ν. 2017/1992 (Α' 31) και του Κανονισμού (ΕΕ) 2019/2035 της Επιτροπής της 28ης Ιουνίου 2019 για τη συμπλήρωση του κανονισμού (ΕΕ) 2016/429 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου σχετικά με τους κανόνες που διέπουν τις εγκαταστάσεις στις οποίες

διατηρούνται χερσαία ζώα και τα εκκολαπτήρια, καθώς και την ιχνηλασιμότητα ορισμένων δεσποζόμενων χερσαίων ζώων και αυγών για επώαση (L 314).

(β) Είναι υποχρεωμένα να καταχωρούν σε ιστοσελίδα που διατηρούν τα ίδια, όλα τα ζώα που έχουν σημανθεί ηλεκτρονικά και διαμένουν στο καταφύγιο. Τα ζώα καταχωρούνται στην ιστοσελίδα εντός σαράντα οκτώ (48) ωρών από την είσοδό τους στο καταφύγιο, ανεξαρτήτως αν έχουν ακόμα σημανθεί ηλεκτρονικά ή όχι. Η ιστοσελίδα περιέχει για κάθε ζώο κατ' ελάχιστο φωτογραφία του ζώου, τον αριθμό ηλεκτρονικής σήμανσης (όταν αυτός είναι διαθέσιμος), την ημερομηνία εισαγωγής στο καταφύγιο και τον σύνδεσμο που παραπέμπει στην πλατφόρμα υιοθεσίας του άρθρου 9. Ζώα τα οποία έχουν υιοθετηθεί, μεταφερθεί σε άλλες δομές φιλοξενίας ή έχουν αποβιώσει, παραμένουν στην ιστοσελίδα για τουλάχιστον ένα (1) έτος με την αντίστοιχη σημείωση του λόγου για τον οποίο το ζώο δεν βρίσκεται πλέον στο καταφύγιο. Ο σύνδεσμος της ιστοσελίδας του καταφυγίου αναρτάται στην ιστοσελίδα του οικείου δήμου και στο Μητρώο Καταφυγίων του ΕΜΖΣ. Στην ιστοσελίδα κάθε καταφυγίου παρέχονται και πληροφορίες για την υιοθεσία των ζώων και να αναγράφεται ο κτηνίατρος (ή κτηνίατροι) που παρακολουθεί τα ζώα του καταφυγίου. Με ειδικά αιτιολογημένη απόφαση της επιτροπής του άρθρου 7 μπορεί ένα ζώο να μην καταχωρείται στη ιστοσελίδα του δήμου και στην Πανελλήνια Πλατφόρμα Υιοθεσίας Αδέσποτων Ζώων Συντροφιάς.

(γ) Ορίζουν ώρες επισκέψεων κάθε εβδομάδα, τουλάχιστον τρεις (3) ώρες ανά εβδομάδα μεταξύ ανατολής και δύσης του ήλιου, εκ των οποίων η μία εντός Σαββατοκύριακου. Οι ώρες αυτές πρέπει να αναρτώνται στην ιστοσελίδα του καταφυγίου. Εκτός αν συντρέχουν ιατρικοί λόγοι, οι επισκέπτες πρέπει να μπορούν να βλέπουν κάθε ζώο που είναι αναρτημένο στην ιστοσελίδα του καταφυγίου.

3. Από τη δημοσίευση του παρόντος, επιτρέπεται η εγκατάσταση και η λειτουργία καταφυγίων αδέσποτων ζώων συντροφιάς σε δασικές εκτάσεις και δημόσιες χορτολιβαδικές και βραχώδεις εκτάσεις των περ. α' και β' της παρ. 5 του άρθρου 3 του ν. 998/1979 (Α' 289), εφόσον απέχουν έως πέντε (5) χιλιόμετρα από το άκρο οικισμού και υπάρχει ευχερής οδική πρόσβαση.
4. Το καταφύγιο μπορεί να θέτει κανόνες για την ευζωία των ζώων και την εύρυθμη λειτουργία του, οι οποίοι πρέπει να τηρούνται κατά τη διάρκεια της επίσκεψης του κοινού. Οι κανόνες αυτοί αναρτώνται στην ιστοσελίδα του καταφυγίου.
5. Τα μη δημοτικά ή μη διαδημοτικά καταφύγια δεν επιτρέπεται να επαναποθετούν ζώα που φιλοξενούνται σε αυτά στο οικείο περιβάλλον από το οποίο περιουλλέχθηκαν.
6. Τα καταφύγια οφείλουν σε ετήσια βάση, μέχρι τις 15 Φεβρουάριου του επόμενου έτους, να κοινοποιούν στον οικείο δήμο και να αναρτούν στην ιστοσελίδα τους τον απολογισμό της λειτουργίας τους κατά το προηγούμενο έτος, στα οποία περιλαμβάνονται κατ' ελάχιστον ο αριθμός ζώων που φιλοξενούν στην αρχή του έτους, οι νέες εισαγωγές κατά τη διάρκεια του έτους, οι υιοθεσίες, οι θάνατοι και οι μεταφορές ζώων σε άλλες δομές.
7. Απόφαση ευθανασίας για ζώα συντροφιάς που φιλοξενούνται σε καταφύγιο λαμβάνεται αποκλειστικά από με τη διαδικασία που προβλέπεται για τα αδέσποτα ζώα, όπως αυτή ορίζεται στις παρ. 7 και 8 του άρθρου 7, εκτός αν συντρέχουν, σύμφωνα με γνωμάτευση κτηνιάτρου, κτηνιατρικοί λόγοι που επιβάλλουν την άμεση ευθανασία.

Άρθρο 24

Ίδρυση και λειτουργία περιφραγμένων πάρκων σκύλων

1. Κάθε δήμος δύναται να κατασκευάζει και να λειτουργεί περιφραγμένα πάρκα σκύλων για την εξασφάλιση χώρου άσκησής τους.
2. Τα ζώα επιτρέπεται να περιφέρονται χωρίς λουρί εντός των πάρκων σκύλων.
3. Οι ιδιοκτήτες ή κάτοχοι ή φύλακες ή συνοδοί οφείλουν να παραμένουν εντός των περιφραγμένων πάρκων σκύλων κατά τη διάρκεια της παραμονής των σκύλων τους σε αυτά.
4. Τα περιφραγμένα πάρκα σκύλων διαθέτουν ικανή περίφραξη και διπλές πόρτες εισόδου/εξόδου, ώστε να εμποδίζεται η έξοδος των σκύλων χωρίς επίβλεψη κατά τη διάρκεια της άσκησής τους.

Άρθρο 25

Σκύλοι βοήθειας και ζώα θεραπείας

1. Οι σκύλοι βοήθειας και τα ζώα θεραπείας, όπως ορίζονται στο άρθρο 2, μπορούν να εισέρχονται όπου επιτρέπεται η είσοδος των ατόμων τα οποία συνοδεύουν, συμπεριλαμβανομένων εστιατορίων, ξενοδοχείων, νοσοκομείων, σχολείων, δημόσιων υπηρεσιών, αθλητικών εγκαταστάσεων και εκκλησιών, εφόσον το επιτρέπουν το μέγεθος και τα ειδικά χαρακτηριστικά τους. Το άτομο το οποίο δέχεται τις υπηρεσίες του ζώου φέρει τα απαραίτητα πιστοποιητικά που αποδεικνύουν ότι το ζώο είναι σκύλος βοήθειας ή ζώο θεραπείας και να τα επιδεικνύει, εφόσον του ζητηθεί, από τους υπευθύνους των χώρων στους οποίους δεν επιτρέπεται κατά κανόνα η είσοδος σε ζώα συντροφιάς.
2. Επιτρέπεται η αξιοποίηση σκύλων βοήθειας και ζώων θεραπείας σε νοσοκομεία, κέντρα απεξάρτησης, κάθε είδους νοσηλευτικά ιδρύματα, θεραπευτήρια και γηροκομεία για την υποστήριξη θεραπευτικών σκοπών (“Animal Assisted Therapy” ή “Pet Therapy”), ιδίως για την αντιμετώπιση ψυχικών διαταραχών, καθώς και την προαγωγή της ψυχικής υγείας και της ψυχοκινητικής αποκατάστασης των ασθενών.

Άρθρο 26

Περισυλλογή, ταφή και αποτέφρωση νεκρών ζώων συντροφιάς

1. Οι υπηρεσίες που είναι αρμόδιες για την καθαριότητα των οδών του εθνικού, επαρχιακού και αστικού δικτύου έχουν άμεση υποχρέωση να απομακρύνουν από τις οδούς και τα πεζοδρόμια τα νεκρά ζώα και να μεριμνούν για την αποτέφρωση ή την υγειονομική ταφή τους, σύμφωνα με τις διατάξεις της εθνικής και ενωσιακής νομοθεσίας.
2. Η διάθεση των νεκρών ζώων συντροφιάς, όπως η αποτέφρωση και η υγειονομική ταφή, πραγματοποιούνται σύμφωνα με την ισχύουσα εθνική και ενωσιακή νομοθεσία.
3. Αποτεφρωτήρια και κοιμητήρια ζώων συντροφιάς ιδρύονται και λειτουργούν από οργανισμούς τοπικής αυτοδιοίκησης και συνδέσμους αυτών, καθώς και από φυσικά πρόσωπα. Οι οργανισμοί τοπικής αυτοδιοίκησης μπορούν, επίσης, να συμβάλλονται με ιδιωτικά αποτεφρωτήρια και κοιμητήρια ζώων συντροφιάς, σύμφωνα με τον ν. 4412/2016 (Α' 147).

Άρθρο 27

Πρόσβαση σε παραλίες

1. Επιτρέπεται η πρόσβαση σκύλων σε μη οργανωμένες παραλίες, πάντοτε με χρήση λουριού, εντός και εκτός θάλασσας.
2. Στις οργανωμένες παραλίες, η πρόσβαση σκύλων, πάντοτε με χρήση λουριού, εντός και εκτός θάλασσας, επιτρέπεται μόνο εφόσον υπάρχει σχετική ευδιάκριτη ένδειξη, που έχει αναρτηθεί από τον νόμιμο υπεύθυνο εκμετάλλευσης της παραλίας.

Άρθρο 28

Μητρώο Παραβατών

Στο Μητρώο παραβατών της παρ. 24 του άρθρου 2 καταγράφονται όσοι έχουν καταδικαστεί τελεσίδικα για παράβαση των διατάξεων για τις οποίες επιβάλλονται ποινικές κυρώσεις σύμφωνα με τις παρ. 2, 3 και 5 του άρθρου 21. Οι εγγεγραμμένοι στο εν λόγω Μητρώο δεν γίνονται αποδεκτοί στο Εθνικό Μητρώο Ζώων Συντροφιάς ως ιδιοκτήτες ή ανάδοχοι ζώων συντροφιάς ή υπεύθυνοι νομικού προσώπου, ούτε επιτρέπεται να έχουν εθελοντική ή μη θέση από την οποία μπορούν να επηρεάσουν την ευζωία ενός ζώου, συμπεριλαμβανομένης της εργασίας σε καταφύγιο, τσίρκο, ζωολογικό κήπο ή κτηνοτροφική μονάδα, για περίοδο τουλάχιστον δέκα (10) ετών από την τελεσίδικη ποινική καταδίκη, εκτός αν η επιβληθείσα ποινή έχει μεγαλύτερη διάρκεια. Σε περίπτωση αμετάκλητης αθωωτικής απόφασης, η εγγραφή διαγράφεται.

Άρθρο 29

Κίνητρα για τη σήμανση, τη στείρωση και την υιοθεσία σκύλων και γατών

Οι δήμοι δύνανται, με απόφαση του δημοτικού συμβουλίου, να παρέχουν κίνητρα, προκειμένου να ενθαρρύνουν τη σήμανση και καταχώριση στο ΕΜΖΣ των σκύλων και των γατών, τη στείρωσή τους, καθώς και την υιοθεσία αδέσποτων ζώων, είτε α) μέσω διατακτικών («voucher») στους δημότες ή/και κατοίκους τους ή άλλων αντίστοιχων κινήτρων είτε β) με μείωση των δημοτικών τελών ανά έτος κατά ανώτατο ποσοστό έως δέκα τοις εκατό (10%) για τους ιδιοκτήτες στερημένων, σημασμένων και καταχωρημένων στο ΕΜΖΣ ζώων.

Άρθρο 30

Αρμοδιότητα Συνηγόρου του Πολίτη

Ο Συνήγορος του Πολίτη έχει αρμοδιότητα για τη διαμεσολάβηση σχετικά με τα δικαιώματα των ζώων και την τήρηση της σχετικής νομοθεσίας.

Άρθρο 31

Πιστοποίηση επαγγελματικής επάρκειας εκπαιδευτών σκύλων

Η επαγγελματική επάρκεια των εκπαιδευτών σκύλων πιστοποιείται από τον Εθνικό Οργανισμό Πιστοποίησης Προσόντων και Επαγγελματικού Προσανατολισμού, σύμφωνα με τον ν. 4763/2020 (Α' 254).

Άρθρο 32

Εκπαίδευση Σωμάτων Ασφαλείας

Στο πρόγραμμα σπουδών της Σχολής Αξιοματικών και της Σχολής Αστυφυλάκων της Ελληνικής Αστυνομίας, καθώς και της Σχολής Δοκιμών Λιμενοφυλάκων περιλαμβάνεται εκπαίδευση σχετικά με την προστασία της ευζωίας των ζώων συντροφιάς.

Άρθρο 33

Ειδική Επιτροπή Παρακολούθησης

1. Με απόφαση του Υπουργού Εσωτερικών συγκροτείται επταμελής Ειδική Επιτροπή Παρακολούθησης. Η Επιτροπή απαρτίζεται από τον Πρόεδρο που είναι πρόσωπο εγνωσμένου κύρους και έξι (6) ακόμη τακτικά μέλη ως εξής:
  - (α) έναν (1) εκπρόσωπο του Πανελληνίου Κτηνιατρικού Συλλόγου,
  - (β) έναν (1) εκπρόσωπο φιλοζωικού σωματείου ή φιλοζωικής οργάνωσης μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα που είναι εγγεγραμμένα στο Μητρώο Φιλοζωικών Σωματείων και Οργανώσεων και έχουν πολυετή δράση και αναγνωρισμένη προσφορά,
  - (γ) έναν (1) εκπρόσωπο του Συνηγόρου του Πολίτη
  - (δ) δύο (2) εκπροσώπους της Κεντρικής Ένωσης Δήμων Ελλάδας (Κ.Ε.Δ.Ε.) και
  - (ε) τον προϊστάμενο του τμήματος Ζώων Συντροφιάς του Υπουργείου Εσωτερικών
2. Ειδικότερα, όσον αφορά στον εκπρόσωπο φιλοζωικού σωματείου ή φιλοζωικής οργάνωσης μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα, πρέπει υποχρεωτικά να προέρχεται από φιλοζωικό σωματείο ή φιλοζωική οργάνωση μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα που έχει εκλεγεί με ηλεκτρονική ψηφοφορία από το σύνολο των φιλοζωικών σωματείων και οργανώσεων μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα που έχουν καταγραφεί στο Μητρώο Φιλοζωικών Σωματείων και Οργανώσεων σύμφωνα με την περ. β' της παρ. 23 του άρθρου 2 και η διοίκηση του οποίου έχει προκύψει βάσει νόμιμων αρχαιρεισίων.
3. Η Επιτροπή της παρ. 1 έχει τις εξής αρμοδιότητες:
  - (α) Την παρακολούθηση της εφαρμογής του παρόντος.
  - (β) Την επιστημονική υποστήριξη των αρμοδίων αρχών για την εφαρμογή και τον έλεγχο της εφαρμογής της νομοθεσίας για την προστασία των ζώων συντροφιάς, με την εκπόνηση μελετών και τη σύνταξη προτάσεων σε περιοδική βάση ή κατόπιν συγκεκριμένου αιτήματος.
  - (γ) Την εκπόνηση μελετών, αναφορών και εκθέσεων, καθώς και τη σύνταξη προτάσεων προς τις αρμόδιες αρχές για την υιοθέτηση του κατάλληλου επιχειρησιακού σχεδιασμού, την εφαρμογή των απαραίτητων διαδικασιών, πρωτοκόλλων και των βέλτιστων διεθνών πρακτικών, και την εν γένει εφαρμογή αποτελεσματικών μέτρων επίλυσης προβλημάτων στον τομέα της προστασίας των ζώων συντροφιάς.
  - (δ) Την παροχή γνώμης προς τις αρμόδιες αρχές για μεμονωμένα ζητήματα που άπτονται της προστασίας ζώων συντροφιάς.
  - (ε) Την υποβολή προτάσεων προς το Υπουργείο Εσωτερικών και κάθε άλλο αρμόδιο υπουργείο για την αξιολόγηση και βελτίωση των διατάξεων του παρόντος.

Άρθρο 34

Υπεύθυνος για θέματα ζώων συντροφιάς - Διαδικασία τροποποίησης του Οργανισμού της Εσωτερικής Υπηρεσίας των δήμων

1. Κάθε δήμος οφείλει να ορίζει υπάλληλο ή αντιδήμαρχο ή εντεταλμένο σύμβουλο υπεύθυνο για θέματα ζώων συντροφιάς, επιφορτισμένο να μεριμνά για την εύρυθμη υλοποίηση του προγράμματος διαχείρισης αδέσποτων ζώων.
2. Κατ' εξαίρεση του άρθρου 10 του ν. 3584/2007 (Α' 143) και ειδικά για τις υποχρεώσεις που απορρέουν από τον παρόντα, η τροποποίηση του Οργανισμού της Εσωτερικής Υπηρεσίας των δήμων εγκρίνεται από την Οικονομική Επιτροπή κατόπιν εισήγησης της εκτελεστικής επιτροπής. Η γνώμη του Υπηρεσιακού Συμβουλίου παρέχεται εντός ενός (1) μηνός από όταν ζητηθεί, άλλως τεκμαίρεται η σύμφωνη γνώμη του.

**Άρθρο 35
Βασικοί Δείκτες Απόδοσης**

1. Το Τμήμα Προστασίας Ζώων Συντροφιάς της Διεύθυνσης Οργάνωσης και Λειτουργίας Τοπικής Αυτοδιοίκησης του Υπουργείου Εσωτερικών, ως αρμόδια αρχή για την εποπτεία της εφαρμογής του προγράμματος περισυλλογής και διαχείρισης των αδέσποτων ζώων συντροφιάς από τους δήμους, δύναται να προσδιορίζει Βασικούς Δείκτες Απόδοσης για την παρακολούθηση της εφαρμογής των επιχειρησιακών προγραμμάτων κάθε δήμου, κατόπιν σύμφωνης γνώμης της Ειδικής Επιτροπής Παρακολούθησης του άρθρου 33.
2. Οι Βασικοί Δείκτες Απόδοσης, οι οποίοι ορίζονται το αργότερο δύο (2) μήνες πριν την έναρξη κάθε έτους, περιλαμβάνουν απόλυτους στόχους καθώς και συγκριτικά στοιχεία σε σχέση με το προηγούμενο έτος. Κάθε χρόνο, οι δήμοι οφείλουν να δημοσιοποιούν ετήσια έκθεση με τα αποτελέσματά τους όσον αφορά στους Βασικούς Δείκτες Απόδοσης.

**Άρθρο 36
Αναφορά περιστατικών κακοποίησης ζώων**

Για την αποτελεσματικότερη αντιμετώπιση περιστατικών κακοποίησης δύναται να αναπτυχθεί ψηφιακή εφαρμογή και ιστοσελίδα, καθώς και να ορισθεί σχετικός πενταψήφιος τηλεφωνικός αριθμός στο αρχηγείο της Ελληνικής Αστυνομίας, για την αναφορά περιστατικών κακοποίησης ζώων, καθώς και κάθε παράβασης του παρόντος. Οι καταγγελίες δύναται να είναι και ανώνυμες. Όταν η καταγγελία είναι ανώνυμη, διερευνάται μόνο εφόσον περιέχει συγκεκριμένα στοιχεία που παρέχουν βάση για τη διερεύνησή της, άλλως τίθεται στο αρχείο.

**Άρθρο 37
Επιχορήγηση φιλοζωικών σωματείων και φιλοζωικών οργανώσεων μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα**

Στην παρ. 1Α του άρθρου 202 του ν.3463/2006 (Α' 114) προστίθεται περ. vii, ως εξής:
«vii. Σε φιλοζωικά σωματεία ή φιλοζωικές οργανώσεις μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα που εδρεύουν στον οικείο δήμο και είναι εγγεγραμμένα στο Υπομητρώο Φιλοζωικών Σωματείων και Οργανώσεων του Εθνικού Μητρώου Ζώων Συντροφιάς που τηρείται στο Υπουργείο Ψηφιακής Διακυβέρνησης. Πρόσθετη προϋπόθεση για την επιχορήγηση αυτή αποτελεί η κατάρτιση σχετικού προγράμματος δράσης του σωματείου ή της οργάνωσης, για τον

αντίστοιχο δήμο και η έγκρισή του από την πενταμελή Επιτροπή Παρακολούθησης του επιχειρησιακού προγράμματος διαχείρισης αδέσποτων ζώων συντροφιάς και πρόληψης δημιουργίας νέων αδέσποτων ζώων του οικείου δήμου. Με τις ίδιες προϋποθέσεις τα ανωτέρω σωματεία και οργανώσεις μπορούν να λαμβάνουν επιχορήγηση και από την οικεία περιφέρεια, εφόσον δραστηριοποιούνται εντός των ορίων της».

Άρθρο 38

Αξιολόγηση εφαρμογής

Κατά το πέμπτο (5^ο) έτος από την έναρξη ισχύος του παρόντος, λαμβάνει χώρα συνολική αξιολόγηση του παρόντος με σκοπό τη βελτίωση επιμέρους διατάξεων ή τη συνολική αναθεώρηση του πλαισίου για την ευζωία των ζώων συντροφιάς. Η διαδικασία της αξιολόγησης εκκινεί με πρόταση της Επιτροπής Παρακολούθησης του άρθρου 33 και ακολουθεί εκτεταμένη διαβούλευση με όλους τους εμπλεκόμενους φορείς.

ΜΕΡΟΣ Β΄

ΕΞΟΥΣΙΟΔΟΤΙΚΕΣ, ΜΕΤΑΒΑΤΙΚΕΣ, ΤΕΛΙΚΕΣ ΚΑΙ ΚΑΤΑΡΓΟΥΜΕΝΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ

Άρθρο 39

Εξουσιοδοτικές διατάξεις

1. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Εσωτερικών και Ψηφιακής Διακυβέρνησης, η οποία εκδίδεται εντός τριών (3) μηνών από τη δημοσίευση του παρόντος, ρυθμίζονται οι όροι δημιουργίας και λειτουργίας του Εθνικού Μητρώου Ζώων Συντροφιάς και των επιμέρους Μητρώων αυτού, περιλαμβανομένης της Πανελλήνιας Πλατφόρμας Υιοθεσίας των Αδέσποτων Ζώων Συντροφιάς, το ειδικότερο περιεχόμενο κάθε Μητρώου και τα πεδία που αυτό περιλαμβάνει, τα θέματα που αφορούν στη διαδικασία πιστοποίησης και χορήγησης κωδικού πρόσβασης στους πιστοποιημένους χρήστες και σε όσους αποκτούν πρόσβαση στο Εθνικό Μητρώο Ζώων Συντροφιάς, τα θέματα μεταφοράς των δεδομένων από το υπάρχον μητρώο, η διαδικασία και οι προϋποθέσεις καταχώρισης στοιχείων, τα απαραίτητα δικαιολογητικά καθώς και κάθε άλλο σχετικό θέμα. Με ίδια απόφαση δύνανται να προστίθενται νέα μητρώα και πεδία στο Εθνικό Μητρώο Ζώων Συντροφιάς, όπως ενδεικτικά πεδίο αναφορικά με τα στοιχεία γενετικού υλικού (DNA) των ζώων συντροφιάς και να ορίζονται οι τρόποι χρήσης των στοιχείων αυτών και αξιοποίησής τους από τις αρχές και τα όργανα ελέγχου του άρθρου 3.
2. Με απόφαση του δημοτικού συμβουλίου κάθε δήμου μπορούν να εξειδικεύονται οι κατηγορίες ευαίσθητων και ευπαθών ομάδων της παρ. 13 του άρθρου 4 και να ορίζονται εισοδηματικά ή άλλα κριτήρια για τη δωρεάν σήμανση, καταγραφή στο Εθνικό Μητρώο Ζώων Συντροφιάς, στείρωση και εμβολιασμό των ζώων συντροφιάς (γατών και σκύλων). Επίσης με απόφαση του δημοτικού συμβουλίου μπορούν να αυξάνονται τα ποσά της περ. ζ' της παρ. 1 του άρθρου 5 ή να μειώνονται ειδικά για τις ευπαθείς ομάδες του πρώτου εδαφίου.
3. Με απόφαση του Υπουργού Εσωτερικών, ύστερα από γνώμη της Επιτροπής του άρθρου 33, δύνανται να μετατεθούν οι ημερομηνίες εκκίνησης της υποχρέωσης στείρωσης και της έναρξης επιβολής του οικείου προστίμου που προβλέπονται στο άρθρο 5, να καθορίζονται εξαιρέσεις από τα παραπάνω ανάλογα με τον δήμο κατοικίας του

ιδιοκτήτη ή τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά του ζώου, όπως ενδεικτικά για σκύλους εργασίας ή ζώα που διαθέτουν γενεαλογικό χάρτη (Pedigree) ή ανήκουν σε αναγνωρισμένες αυτόχθονες ελληνικές φυλές) καθώς και να τίθενται όροι και περιορισμοί για την ενδεχόμενη αναπαραγωγή των θηλυκών σκύλων και γατών. Με την ίδια απόφαση μπορούν να καθορίζονται εξαιρέσεις από την υποχρέωση στείρωσης για ιδιοκτήτες ζώων συντροφιάς που αποδεδειγμένα εκτρέφουν σκύλους ή γάτες χωρίς να αποβλέπουν στο κέρδος, καθώς και ο τρόπος πιστοποίησης των εν λόγω ιδιοκτητών.

4. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Εσωτερικών, Περιβάλλοντος και Ενέργειας και Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων, καθορίζονται οι χώροι στους οποίους επιτρέπονται η εκγύμναση σκύλων και οι αγώνες κυνηγετικών ικανοτήτων σκύλων δεικτών, καθώς και οι όροι και οι προϋποθέσεις διεξαγωγής τους.
5. Με απόφαση του Υπουργού Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων προσδιορίζονται τα ανατομικά και φυσιολογικά χαρακτηριστικά ή τα χαρακτηριστικά της συμπεριφοράς ζώου που δύνανται να αποδειχθούν βλαβερά για την υγεία και την ευζωία του θηλυκού αναπαραγωγικού ζώου συντροφιάς και των απογόνων του και καθιστούν μη επιτρεπτή την αναπαραγωγή τους.
6. Με απόφαση της Εκτελεστικής Επιτροπής του Δήμου, ύστερα από γνώμη της πενταμελούς Επιτροπής της παρ. 7 του άρθρου 7 ρυθμίζονται οι λεπτομέρειες προσδιορισμού της πυκνότητας του πληθυσμού των αδέσποτων ζώων στην περιοχή που αυτά επαναφέρονται και οριοθετούνται οι περιοχές στις οποίες δεν επιτρέπεται η επαναφορά τους.
7. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Εσωτερικών και Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων καθορίζονται οι προδιαγραφές και ο εξοπλισμός των εγκαταστάσεων των κτηνιατρείων που διατίθενται για την πραγματοποίηση των σειρώσεων, της σήμανσης και της καταγραφής αδέσποτων ζώων από εθελοντές κτηνιάτρους, η διαδικασία και χρονική διάρκεια διάθεσής τους, και κάθε άλλο σχετικό θέμα.
8. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Εσωτερικών και Οικονομικών καθορίζονται οι πόροι, η διαδικασία, τα κριτήρια και ο τρόπος χρηματοδότησης των δήμων, των διαδημοτικών συνεργασιών και των συνδέσμων δήμων για τους σκοπούς εφαρμογής του παρόντος, καθώς και κάθε άλλο σχετικό θέμα.
9. Με απόφαση του Υπουργού Εσωτερικών, που εκδίδεται ετησίως, καθορίζεται το ύψος της χρηματοδότησης που λαμβάνει κάθε δήμος για την υλοποίηση δράσεων του παρόντος, λαμβάνοντας υπόψη, μεταξύ άλλων, τις επιδόσεις κάθε δήμου ως προς την υλοποίηση των στόχων του επιχειρησιακού του προγράμματος. Σε περίπτωση σοβαρής μη συμμόρφωσης με τις διατάξεις του παρόντος είναι δυνατόν να επιβάλλεται με απόφαση του Υπουργού Εσωτερικών, κατόπιν εισήγησης της Ειδικής Επιτροπής του άρθρου 33, παρακράτηση μέρους του ποσού των Κεντρικών Αυτοτελών Πόρων (ΚΑΠ) που δικαιούται ο δήμος, η οποία μπορεί να ανέλθει σε ποσό που αντιστοιχεί έως δύο (2) μήνες σε ετήσια βάση.
10. Με απόφαση του Υπουργού Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων καθορίζονται οι κτηνιατρικοί υγειονομικοί κανόνες και οι εν γένει όροι για την αποτροπή του κινδύνου εισβολής στη χώρα ή διαφυγής επιζωοτικών νοσημάτων.
11. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Εσωτερικών, Οικονομικών και Παιδείας και Θρησκευμάτων καθορίζονται ο τρόπος, τα κριτήρια, η διαδικασία και το ύψος της χρηματοδότησης των προγραμμάτων του άρθρου 19.

12. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Εσωτερικών και Οικονομικών καθορίζονται τα ειδικότερα θέματα που αφορούν στον τρόπο και διαδικασία είσπραξης, διάθεσης και αναπροσαρμογής των προστίμων των παρ. 1 και 2 του άρθρου 22 και κάθε άλλο σχετικό θέμα.
13. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Εσωτερικών και Περιβάλλοντος και Ενέργειας ρυθμίζονται οι ειδικότεροι όροι και οι προϋποθέσεις χορήγησης άδειας και λειτουργίας των καταφυγίων αδέσποτων ζώων συντροφιάς, οι κανόνες λειτουργίας τους και κάθε άλλο σχετικό θέμα.
14. Με απόφαση του δημοτικού συμβουλίου καθορίζονται οι κανόνες και το ωράριο λειτουργίας των περιφραγμένων πάρκων σκύλων εντός της εδαφικής περιφέρειας κάθε δήμου, ο διαχωρισμός μικρόσωμων και μεγαλόσωμων σκύλων για την είσοδο στα πάρκα, ο μέγιστος αριθμός σκύλων ανά συνοδό και κάθε άλλο σχετικό θέμα για την ομαλή λειτουργία των περιφραγμένων πάρκων σκύλων.
15. Με απόφαση του Υπουργού Εσωτερικών, η οποία εκδίδεται εντός έξι (6) μηνών από τη δημοσίευση του παρόντος, εξειδικεύονται οι αρμοδιότητες της Ειδικής Επιτροπής Παρακολούθησης του άρθρου 33, καθορίζονται λεπτομέρειες της λειτουργίας της, όπως η θητεία της, και κάθε άλλο σχετικό θέμα.
16. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Εσωτερικών και Ψηφιακής Διακυβέρνησης καθορίζονται οι τεχνικές λεπτομέρειες για την ανάπτυξη, λειτουργία και υποστήριξη της ψηφιακής εφαρμογής του άρθρου 36, καθώς και οι όροι και η διαδικασία για την πρόσβαση σε αυτήν των αρμόδιων αρχών του άρθρου 3. Με ίδια απόφαση ορίζεται και ο σχετικός πενταψήφιος αριθμός του άρθρου 36.
17. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Εσωτερικών και Παιδείας και Θρησκευμάτων δύναται να καθορίζεται κάθε αναγκαία λεπτομέρεια για την εφαρμογή του άρθρου 31.
18. Με απόφαση του Υπουργού Υποδομών και Μεταφορών ορίζονται οι προδιαγραφές που οφείλουν να πληρούν οι κατασκευές μεταφοράς ζώων εργασίας, όπως τρέιλερ ή κλουβιά επί ή εντός του αμαξώματος οχημάτων.
19. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Εσωτερικών και Ψηφιακής Διακυβέρνησης ρυθμίζεται κάθε αναγκαία λεπτομέρεια σχετικά με την εκλογή του εκπροσώπου των φιλοζωικών σωματείων και οργανώσεων στη επιτροπή του άρθρου 33.

Άρθρο 40

Μεταβατικές διατάξεις

1. Εντός τριάντα (30) ημερών από την υποβολή σχετικού αιτήματος του Υπουργείου Ψηφιακής Διακυβέρνησης, το Υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων παραδίδει σε αυτό την υπάρχουσα «διαδικτυακή ηλεκτρονική βάση» που περιλαμβάνει τους κωδικούς σήμανσης, τα στοιχεία των ιδιοκτητών και των ζώων συντροφιάς που έχει καταγράψει από την ημερομηνία ανάθεσης σε αυτό της τήρησης της ηλεκτρονικής βάσης δεδομένων μέχρι την ημερομηνία παράδοσής της στο Υπουργείο Ψηφιακής Διακυβέρνησης. Η μεταφορά αυτή δεν αναστέλλει τις υποχρεώσεις του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων, καθώς και την πρόσβασή του στο ΕΜΖΣ σύμφωνα με τις κείμενες διατάξεις. Μέχρι τη μεταφορά της βάσης, αυτή συνεχίζει και λειτουργεί στο Υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων.
2. Μέχρι την έναρξη λειτουργίας του Εθνικού Μητρώου Ζώων Συντροφιάς, η σήμανση και καταγραφή των σκύλων και γατών εξακολουθεί να διενεργείται στη διαδικτυακή

ηλεκτρονική βάση του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων. Όσοι ιδιοκτήτες σκύλων και γατών έχουν ήδη σημάνει ή πρόκειται να σημάνουν τα ζώα συντροφιάς τους στην υπάρχουσα βάση, μπορούν, εντός προθεσμίας έξι (6) μηνών από την έναρξη λειτουργίας του Εθνικού Μητρώου Ζώων Συντροφιάς, να συμπληρώσουν τα στοιχεία τους με βάση το άρθρο 4. Στο ίδιο χρονικό διάστημα μπορούν να γίνουν και διαγραφές ήδη καταχωρημένων εγγραφών από τους ιδιοκτήτες ζώων, εφόσον πλέον αυτά δεν είναι στην κατοχή τους ή δεν βρίσκονται στη ζωή.

3. Εντός έξι (6) μηνών από τη δημοσίευση του παρόντος, οι δήμοι οφείλουν να προβούν στην αναγκαία για την οργάνωση και εφαρμογή του προγράμματος διαχείρισης αδέσποτων ζώων τροποποίηση του Οργανισμού Εσωτερικής Υπηρεσίας τους, σύμφωνα με το άρθρο 10 του Κώδικα Δημοτικών και Κοινοτικών Υπαλλήλων (ν. 3584/2007, Α' 143).
4. Ως πρώτο έτος εφαρμογής των Βασικών Δεικτών Απόδοσης του άρθρου 35 ορίζεται το έτος 2023, η δε δημοσιοποίησή τους από τη Διεύθυνση Οργάνωσης και Λειτουργίας Τοπικής Αυτοδιοίκησης πρέπει να γίνει το αργότερο δύο (2) μήνες πριν από την έναρξη του έτους αυτού.

Άρθρο 41

Τελικές και καταργούμενες διατάξεις

1. Οι διατάξεις του παρόντος δεν θίγουν άλλες διατάξεις νόμων ή διεθνών συμβάσεων, που κυρώθηκαν με νόμο και προβλέπουν μεγαλύτερη προστασία σε οποιοδήποτε είδος ζώου. Επίσης δεν θίγονται οι διατάξεις του νόμου «περί θήρας» (ν.δ. 86/1969 Α' 7) και οι κανονιστικές πράξεις που έχουν εκδοθεί κατ' εξουσιοδότησή αυτού.
2. Από την έναρξη ισχύος του παρόντος καταργούνται:
  - (α) Τα άρθρα 1 έως 23 του ν. 4039/2012 (Α' 15).
  - (β) Το άρθρο 46 του ν. 4235/2014 (Α' 32).
  - (γ) Το άρθρο 44 του ν. 4384/2016 (Α' 78).
  - (δ) Η παρ. 6 του άρθρου 33 του ν. 4351/2015 (Α' 164).
  - (ε) Το άρθρο 54 του ν. 4483/2017 (Α' 107).
  - (στ) Το άρθρο 29 του ν. 4509/2017 (Α' 201).
  - (ζ) Το άρθρο 19 του ν. 4674/2020 (Α' 53).
  - (η) Το άρθρο 17 του ν. 4711/2020 (Α' 145).
  - (θ) Το άρθρο 55 του ν. 4745/2020 (Α' 214).
  - (ι) Η υπ' αρ. 280262/3.12.2003 κοινή απόφαση των Υφυπουργών Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης (Β' 1874).
  - (ια) Κάθε γενική ή ειδική διάταξη αντίθετη προς τις ρυθμίσεις του παρόντος.

Άρθρο 42

Έναρξη ισχύος

Η ισχύς του παρόντος νόμου αρχίζει από τη δημοσίευσή του στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, εκτός αν ορίζεται διαφορετικά στις επιμέρους διατάξεις του.